

महाराष्ट्र विधानपरिषद

तिसरे अधिवेशन, २०१८

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

मंगळवार, दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ / कार्तिक २९, १९४० (शके)

- (१) शालेय शिक्षण, क्रीडा व युवक कल्याण,
उच्च व तंत्र शिक्षण, मराठी भाषा,
सांस्कृतिक कार्य, अल्पसंख्यांक विकास व
वक्फ मंत्री
- (२) अन्न व नागरी पुरवठा, ग्राहक संरक्षण,
अन्न व औषध प्रशासन, संसदीय कार्य मंत्री
- (३) पर्यावरण मंत्री
- (४) पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री
- यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ९०

केंद्र शासनाने समग्र शिक्षा अभियानासाठी आराखडा मंजूर केल्याबाबत

(१) * ४४६२० श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास,
श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय शालेय
शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विविध शैक्षणिक कमतरतेवर मात करित केंद्र शासनाने समग्र
शिक्षा अभियानासाठी २ हजार ४८९ कोटी ९४ लाखांचा आराखडा मंजूर केला
असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे
खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात अनेक वर्षात शासकीय अनुदानित प्राथमिक व उच्च
प्राथमिक शाळांमध्ये मोठी वाढ झाली असली तरी या शाळांमधील शिक्षकांची
संख्या कमी झाल्याचे निरीक्षण नोंदविण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, समग्र शिक्षा अभियानाचा आराखडा मंजूर करताना केंद्र शासनाने राज्य शासनाला दिलेल्या विशेष सूचनांच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली, तसेच सदर सूचनांमध्ये काही जिल्ह्यांच्या कामकाजात सुधारणा करण्याच्या व विशेषतः मुंबई उपनगराच्या शासकीय शाळांचा शैक्षणिक दर्जा कमी झाल्याचे सांगण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पालघर, नाशिक व नंदुरबार येथे अपूर्णावस्थेत असलेली मुलींची वसतिगृहे बांधून पूर्ण करावीत व दर्जेदार शिक्षणाच्याबाबतीत काही जिल्हे मागास असून भाषा विषयात मागे पडलेल्या गोंदिया, यवतमाळ, चंद्रपूर, वर्धा व मुंबई उपनगरे या जिल्ह्यांसह गणितात मागे असणाऱ्या जालना, यवतमाळ, चंद्रपूर आणि मुंबई उपनगरातील शाळांच्या गुणवत्ता विकासासाठी विशेष भर देण्याच्या सूचना दिल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२), (३) व (४) हे खरे आहे.

(५) केंद्र शासनाने नोंदविलेल्या निरीक्षणाच्या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अनुदानास पात्र शाळांना अनुदान देण्याबाबत

(२) * ४४५८२ श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.दत्तात्रय सावंत : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासन आदेशाप्रमाणे २०% अनुदान वितरीत केलेल्या शाळांना पुढील टप्पा देण्याबाबत शासनस्तरावर काय कार्यवाही करण्यात आली आहे,

(२) असल्यास, अनुदानास पात्र ठरवून मंत्रालय स्तरावर सादर झालेल्या परंतु शासन आदेश निर्गमित न झालेल्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांच्या यादया घोषित करून अनुदानासाठी आर्थिक तरतुद करण्याबाबत शासनाने कार्यवाही केली आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सन २०१२-१३ मध्ये निकष पूर्ण करित असलेल्या अनुदानित शाळेत देण्यात आलेल्या वर्ग तुकड्यांना पाच वर्षांचा कालावधी पूर्ण झाल्यामुळे वेतन अनुदान देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ३० ऑगस्ट, २०१६ च्या बैठकीतील निर्णयानुसार शासन निर्णय, दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१६ अन्वये अनुदान सूत्रामध्ये सुधारणा करण्यात आली असून पात्र शाळांना शासनाच्या पुढील आदेशापर्यंत सरसकट २० टक्के प्रमाणे अनुदान अनुज्ञेय करण्यात आले आहे.

(२) आवश्यक कार्यवाही सुरु आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज विद्यापीठ, नागपूर येथील
शारिरीक शिक्षण विभागात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(३) * ४४६९८ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज विद्यापीठ, नागपूर येथे शारिरीक शिक्षण विभागात ब्लेझर व ट्रॅक सुट खरेदी करण्यात आले असून सदर खरेदी ही निविदेच्या मागणीनुसार खरेदी करण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर खरेदी मुळ बाजारभावाच्या किंमतीपेक्षा दुपटीच्या भावाने खरेदी करण्यात आली असून याबाबत शिक्षण संचालिका डॉ.कल्पना जाधव यांना स्पष्टीकरण मागितले असता त्यांनी ते दिले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२) व (३) हे अंशतः खरे आहे. प्रकरणी नमूद खरेदीसाठी ई-निविदा मागविण्यात आल्या होत्या. तथापि, सदर निविदा प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आली नसल्याचे विद्यापीठ खरेदी समितीने आक्षेप घेतला असून संबंधितांकडून खुलासा मागविण्यात आलेला आहे. सदर खुलासा प्राप्त झाला असून त्यावर विद्यापीठस्तरावर निर्णय घेण्याची प्रक्रिया सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

घातक कचरा निर्यात करणाऱ्या उद्योगांवर कारवाई करण्याबाबत

(४) * ४४४४० श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिकेत तटकरे, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या पाहणीत घातक कचरा निर्यात करणाऱ्या राज्यातील ५८७२ उद्योगांना प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने दिनांक २० सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास नोटीसा पाठविल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त उद्योगांनी शासनाकडे खुलासा केला आहे काय, तसेच सदर घातक कचऱ्याची विल्हेवाट न लावणाऱ्या व योग्य प्रक्रिया न करणाऱ्या किती उद्योगांवर शासनाने कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) व (२) घातक कचरा निर्यात करणाऱ्यांकरीता महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून परवानगी देण्यात येत नाही. तथापि, घातक व इतर कचरा (व्यवस्थापन व सिमापार वाहतूक) नियम, २०१६ नुसार घातक कचऱ्यांची विल्हेवाट न लावणाऱ्या एकूण ३१४ उद्योगांना खुलासा, कारणे दाखवा, प्रस्तावित निर्देश इत्यादी आदेश बजावण्यात आले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शिधापत्रिकाधारक धान्यापासून वंचित राहत असल्याबाबत

(५) * ४४४१७ श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शिधापत्रिकाधारकांचा डेटा डिजीटल करताना नव्याने आलेल्या 'वन टाईम पासवर्ड' (ओटीपी) बेस्ड प्रणालीमुळे शेकडो कुटुंबांना स्वस्त धान्य दुकानाच्या धान्यापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच शासनाने भूकबळी होवू नये याकरीता गरिबांसाठी अंत्योदय व अन्नसुरक्षा योजना सुरु केली परंतु शासनाने शिधापत्रिका आधारशी लिंक झाल्याशिवाय धान्य देऊ नये, असे धोरण अवलंबविले असल्याने अनेक गरिब कुटुंबांवर उपासमारीची वेळ आली असून जयपूर (ता.मोताळा, जि.बुलढाणा) येथील दोन शेतकऱ्यांचा भूकबळी झाल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्याच्या अन्न, धान्य व नागरी पुरवठा विभागाचा डिजीटल डेटा केंद्र शासनाने नेमलेल्या एजन्सीमार्फत पुन्हा अद्ययावत करण्याची प्रक्रिया काही महिन्यांपूर्वी सुरु करण्यात आली होती, मात्र शहरातील अनेक शिधापत्रिकाधारकांची नावे गहाळ झाल्याच्या तक्रारी विभागाच्या विविध झोनमध्ये शिधापत्रिकाधारकांनी दिल्या असून शासन याकडे दुर्लक्ष करित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाच्या प्राधान्य गटात असून अनेक शिधापत्रिकाधारकांच्या अडचणी, तक्रारी व अर्ज करूनही दूर झाल्या नसल्याने अनेक गरीब कुटुंबांना गेल्या ८ महिन्यांपासून स्वस्त धान्य दुकानातून धान्य

मिळणे बंद झाले आहे तसेच ओटीपी प्रणालीमुळे नागपूर मधील विविध झोनमध्ये शिधापत्रिका संबंधित कामांचे अर्ज प्रलंबित असल्यामुळे प्राधान्य गटातील कुटुंबांना धान्यापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिधापत्रिकाधारकांना स्वस्त धान्य दुकानातून धान्य मिळण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) हे खरे नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**दहिसर, मुंबई येथील “रुस्तमजी टूपर्स” या इंग्रजी माध्यमाच्या
विनाअनुदानित शाळेने शुल्कात वाढ केल्याबाबत**

(६) * ४४१६६ श्री.विलास पोतनीस, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.जनार्दन चांदूरकर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दहिसर, मुंबई उपनगरातील “रुस्तमजी टूपर्स” इंग्रजी माध्यमाच्या विनाअनुदानित शाळेने नियमबाह्य शुल्क आकारणी केली असून जे पालक वेळेत शुल्क भरणार नाहीत त्यांच्याकडून महिन्याला रुपये १०० दंड वसूल केला जात आहे, तसेच पालकांकडून ५० हजार रुपयांचे डोनेशनही घेतले जात असल्याचे दिनांक ३० जुलै, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त शाळेने इयत्ता १ लीच्या शुल्काची वाढ करण्याची परवानगी पालक व शिक्षक संघटनेच्या बैठकीत घेतली असतानाही प्रत्यक्षात ही शुल्कवाढ नियमबाह्य पध्दतीने बालवाडी, इयत्ता दुसरी व पाचवीलाही लागू केल्याने या अन्यायकारक शुल्कवाढीच्या निषेधार्थ स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांच्या नेतृत्वाखाली विद्यार्थ्यांच्या पालकांनी व स्थानिक जनतेने दिनांक २६ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास शाळा प्रशासनाविरुद्ध आंदोलन केले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शिक्षण अधिकाऱ्यांनी सादर केलेल्या चौकशी अहवालानुसार शाळा व्यवस्थापनाने १५ टक्क्यापेक्षा अधिक शुल्कवाढ केली असून, सादर शुल्कवाढ करताना नियामक समितीकडे प्रस्ताव सादर केला नसल्याची, तसेच शुल्क नियंत्रण कायद्याचे उल्लंघन करून इयत्ता १ ली ची शुल्कवाढ एका वर्षात ४० टक्क्यांपेक्षा जास्त केली असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नियमबाह्य शुल्क वाढ करून विद्यार्थ्यांची व त्यांच्या पालकांची फसवणूक करणाऱ्या शाळेच्या प्रशासनाविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) याबाबतच्या तक्रारी प्राप्त झालेल्या आहेत.

(२) पालकांनी शाळा प्रशासनाविरुद्ध आंदोलन केले आहे.

(३) व (४) शुल्क निश्चितीचा प्रस्ताव नियामक समितीकडे सादर करण्याबाबत अधिनियमात तरतूद नाही. शुल्कवाढीविरुद्ध विभागीय शुल्क नियामक समितीकडे अपील करता येते.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात वक्फ मंडळाच्या सदस्यांनी वक्फ अधिनियमाच्या
तरतूदींचा भंग केल्याबाबत**

(७) * ४४१९२ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे : सन्माननीय वक्फ मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात वक्फच्या जमीन गैरव्यवहाराप्रकरणी वक्फ अधिनियम, १९९५ मधील तरतुदींचे उल्लंघन झाल्याने वक्फच्या सदस्यांविरोधात दखलपात्र व अजामीनपात्र फौजदारी गुन्हे नोंदविण्याचे आदेश शासनाने दिनांक २० सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास दिले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी किती जणांवर कोणत्या कलमान्वये गुन्हे दाखल करण्यात आले आहे, तसेच वक्फ बोर्डाच्या सदस्यांमध्ये काही विद्यमान लोकप्रतिनिधींचा समावेश आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

(२) होय, महाराष्ट्र राज्य वक्फ मंडळाच्या सदस्यांनी अनियमितता केल्यासंदर्भात शासनाकडे प्राप्त झालेल्या तक्रारीची बारकाईने तपासणी केली असता वक्फ मंडळाच्या आजी/माजी सदस्यांचे वर्तन हे संबंधित वक्फांच्या हितास बाधक ठरणारे असल्याचे तसेच सदर सदस्यांकडून वक्फ अधिनियम, १९९५ मधील विविध तरतुदींचा भंग केल्याचे सकृतदर्शनी दिसून आले. त्यामुळे शासनाच्या मान्यतेने सदर सदस्यांविरुद्ध फौजदारी गुन्हा दाखल करण्याबाबत दिनांक १४/०९/२०१८ च्या शासन पत्रान्वये महाराष्ट्र राज्य वक्फ मंडळास सूचना दिलेल्या आहेत. संबंधित सदस्यांविरुद्ध फौजदारी गुन्हा दाखल करण्याची कार्यवाही करण्यात येत असल्याचा अहवाल महाराष्ट्र राज्य वक्फ मंडळाने सादर केला आहे.

(३) वक्फ मालमत्तांच्या हितास बाधा पोहचविणाऱ्या व वक्फ अधिनियम, १९९५ मधील विविध तरतुदींचा भंग करणाऱ्या एका सदस्याविरुद्ध शासनाने कार्यवाही केलेली असून सदर सदस्यास दिनांक २५/१०/२०१८ च्या शासन अधिसूचनेवये महाराष्ट्र राज्य वक्फ मंडळाच्या सदस्य पदावरून काढून टाकण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद येथे "स्कुल ऑफ आर्किटेक्चर" सुरु करणेबाबत

(८) * ४४९६१ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१७६९ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद येथे स्कुल ऑफ आर्किटेक्चर (स्पा) स्थापन करण्यासाठी दिनांक १५ डिसेंबर, २०१४ रोजी वा त्यासुमारास विधीमंडळात घोषणा करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, औरंगाबाद येथे विधी विद्यापीठाच्या उद्घाटन समारंभात मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी औरंगाबाद येथे लवकरच स्कुल ऑफ आर्किटेक्चर सुरु केले जाईल अशी घोषणा दिनांक ९ डिसेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून उक्त घोषणेनुसार औरंगाबाद येथे स्कुल ऑफ आर्किटेक्चर (स्पा) सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

(२) मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी विधी विद्यापीठाचे दिनांक ९ डिसेंबर, २०१७ रोजी उद्घाटन केले आहे. मात्र सदर समारंभात औरंगाबाद येथे लवकरच स्कुल ऑफ आर्किटेक्चर सुरु केले जाईल याबाबतच्या आश्वासन/घोषणेबाबतचा संदर्भ उपलब्ध नाही.

(३) प्रस्तुत प्रकरणी केंद्र शासनास स्मरण करण्यासाठी प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचेस्तरावर दिनांक ०८ सप्टेंबर, २०१५ आणि अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचेस्तरावर, दिनांक १० ऑगस्ट, २०१७ व दिनांक २९ जानेवारी, २०१८ रोजी अर्धशासकीय पत्र पाठविण्यात आलेले आहे.

अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांच्या दिनांक २९ जानेवारी, २०१८ च्या पत्राच्या अनुषंगाने विशेष सचिव (तंत्र शिक्षण), मनुष्यबळ विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांनी दिनांक १५ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये मा.वित्त मंत्री, भारत सरकार यांनी दिनांक १ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी त्यांच्या अर्थसंकल्पीय भाषणामध्ये देशात २० (२ New full-fledged SPA's and १८ new SPA's as part of well-established IITs/NITs/CU's) नवीन स्कूल ऑफ प्लॅनिंग अँड आर्किटेक्चर सुरू करण्याबाबत घोषणा केली असल्याचे व त्यानुषंगाने केंद्र शासनस्तरावर कार्यवाही सुरू असल्याबाबत अवगत केलेले आहे.

तसेच, प्रकरणी केंद्र शासनास स्मरण करण्यासाठी सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचेस्तरावर दिनांक ०९ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी अर्धशासकीय पत्र पाठविण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिवडी, मुंबई येथे चायनीज खाद्यपदार्थ पुरविणाऱ्यांविरुद्ध
कारवाई करण्याबाबत**

(९) * ४४८११ श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिवडी, मुंबई येथे चायनीज खाद्यपदार्थांच्या गाड्यांवर रोगट आणि दूषित दर्जाचे चिकन पुरविले जात असल्याचे अन्न व औषध प्रशासनाने केलेल्या कारवाईनंतर माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, चायनीज खाद्यपदार्थांच्या गाड्यांवर दूषित खाद्यपदार्थ सर्व नियमांचे उल्लंघन करून विकले जात असून त्यावर कोणत्याही प्रकारची कारवाई होत नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रोगट आणि दूषित चिकन पुरविणाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

(३) उक्त प्रकरणी चौकशी करून दोन व्यक्तित्विरुद्ध मा.अतिरीक्त मुख्य महानगर दंडाधिकारी यांचे न्यायालयात खटला (क्र.४६००३००/एस/डब्ल्यू/१८) दाखल करण्यात आला आहे.

तसेच अन्न व औषध प्रशासनामार्फत मुंबई शहरात चायनीज अन्न पदार्थ विक्री करणाऱ्या आस्थापनांची तपासणी मोहिम राबविण्यात आली असून एकूण ५६ तपासण्या करण्यात आल्या आहेत. त्यापैकी उल्लंघन आढळलेल्या २६ प्रकरणी १,४८,५००/- तडजोड शुल्क वसूल करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुस्लीम समाजाला आरक्षण देण्याबाबत

(१०) * ४४०७६ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१४७२ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मागील अनेक वर्षांपासून मुस्लीम समाजाला आरक्षण देण्याच्या मागणीवर व शासनाच्या विचाराधीन असलेल्या प्रस्तावावर निर्णय घेण्यात आला आहे काय, त्या निर्णयाचे स्वरूप काय आहे,

(२) तसेच मुस्लीम समाजास आरक्षण जाहीर करावे या न्याय मागणीसाठी परभणी जिल्ह्यातील मुस्लीम समाज बांधव व इतर समाज बांधवानी त्यांना पाठबळ देत विविध मार्गाने आंदोलन करून सन २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनाचे लक्ष वेधले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुस्लीम समाजास आरक्षण देण्याबाबत परभणी जिल्ह्यात करण्यात आलेल्या उपाययोजनाबाबतची सविस्तर माहिती काय आहे,

- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुस्लीम समाजास आरक्षण देण्याबाबत तसेच इतर मागण्या मान्य करण्याबाबत कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक ०९/०७/२०१४ च्या अध्यादेशाद्वारे मुस्लीम समाजास (विशेष मागासप्रवर्ग) ५% आरक्षण देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. तथापि, सद्यःस्थितीत प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) आरक्षणाची बाब ही संपूर्ण राज्यासाठी लागू आहे. सबब, परभणी जिल्ह्यासाठी स्वतंत्र उपाययोजना करण्यात आलेली नाही.

(४) सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक ०९/०७/२०१४ रोजीच्या अध्यादेशानुसार मुस्लीम (विशेष मागासप्रवर्ग) समाजासाठी नोकरीमध्ये व शैक्षणिक संस्थामध्ये प्रवेशासाठी ५ टक्के आरक्षण देण्यात आले होते. याबाबत मा.उच्च न्यायालयात याचिका दाखल करण्यात आल्या आहेत. मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक १४/११/२०१४ रोजी या प्रकरणी अंतरिम निर्णय दिला आहे. सदर अंतरिम आदेशाद्वारे शासकीय व अनुदानित शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेशासाठी दिलेले आरक्षण अबाधित ठेवण्यात आलेले आहे. परंतु खाजगी विनाअनुदानित संस्थामधील प्रवेश व शासकीय सेवेतील भरतीसाठी दिलेल्या आरक्षणाला स्थगिती दिली आहे. सदर अध्यादेशाचे दिनांक २३/१२/२०१४ पर्यंत कायद्यात रूपांतर न झाल्याने अध्यादेश व्यपगत झाला आहे. तथापि, दिनांक ०९/०७/२०१४ ते दिनांक २३/१२/२०१४ या काळातील शासकीय तसेच अनुदानित शैक्षणिक संस्थामधील प्रवेश अबाधित ठेवण्यात आलेले आहेत. तसेच दिनांक ०९/०७/२०१४ ते दिनांक १४/११/२०१४ या दरम्यानच्या काळातील शासकीय सेवेत झालेल्या नियुक्त्या अबाधित राहणार आहेत. सध्या सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. तसेच इतर दोन मागण्या खालीलप्रमाणे आहेत :-

- १) परभणी जिल्हा अल्पसंख्याक जिल्हा असून मौलाना आझाद महामंडळास शासनाने निधी उपलब्ध करून द्यावा.

मौलाना आझाद आर्थिक विकास महामंडळाला संपूर्ण राज्यासाठी भागभांडवल म्हणून शासनामार्फत सन २०१७-१८ मध्ये रुपये २५.०० कोटी निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे. तसेच सन २०१८-१९ करीता रुपये २५.०० कोटी निधीची तरतूद केलेली आहे.

- २) प्रस्तावित अल्पसंख्याक संरक्षण कायदा लवकरात लवकर लागू करावा.

अस्तित्वात असलेले प्रचलित कायदे हे पुरेसे असल्याने या स्वरूपाचा कायदा करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन नाही.

- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यात शालेय पोषण आहारात गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(११) * ४४८८८ श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.खवाजा बेग, श्री.धनंजय मुंडे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील जिल्हा परिषदेच्या डोल्हारा केंद्र शाळेतील मुख्याध्यापकांकडून शालेय पोषण आहारात गैरव्यवहार करण्यात आल्याचा प्रकार माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर शाळेतील मुख्याध्यापकावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे आहे.

(२) सदर प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली असून चौकशीमध्ये दोषी आढळलेल्या मुख्याध्यापकास निलंबित करण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल योजनेस
निधी मंजूर करण्याबाबत**

(१२) * ४४३६२ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील २२८ गावाकरीता सन २०१८-२०१९ या वर्षासाठी राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल योजनेतून १३४ योजना मंजूर करण्यात आल्या असून त्यासाठी ३० कोटी रुपयांच्या निधीची तरतूद करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त मंजूर योजनेतून सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील (तालुकानिहाय) कोणकोणत्या गावातील योजनांची कामे हाती घेण्यात आली आहेत, तसेच सदरहू योजनांच्या कामाची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे अंशतः खरे आहे.

दिनांक २९/०६/२०१८ रोजी मंजूरी देण्यात आलेल्या सन २०१८-१९ च्या राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील २२८ वाड्यांकरीता १३४ योजनांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. मंजूर आराखड्याप्रमाणे योजनांची एकूण अंदाजपत्रकीय रक्कम रुपये ३०.०० कोटी असून सन २०१८-१९ करीता रुपये ६.५८ कोटी खर्च अपेक्षित आहे.

(२) व (३) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील आतापर्यंत राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल योजनेंतर्गत हाती घेण्यात आलेल्या योजनांच्या कामाची सद्यःस्थिती :-

तालुका	गावाचे नाव	योजनेची सद्यःस्थिती
दोडामार्ग	तळेखोल गाडगीळवाडी	काम प्रगतीत
	वझरे हरिजनवाडी	काम प्रगतीत
सावंतवाडी	चराठे गावडेशेत, वाघाचाहोंडा	उद्भव विहीरीचे खोदकाम पूर्ण, उद्भवाला पाणी कमी
	कारीवडे भंडान्याचे टँब	काम पूर्ण, पाणीपुरवठा सुरु
	न्हावेली चौकेकरवाडी	बांधकाम पूर्ण, किरकोळ काम बाकी
	माडखोल वरकोंड	
	डिंगणे धनगरवाडी	काम प्रगतीत
	भालावल गावठाणवाडी	काम पूर्ण, पाणीपुरवठा सुरु
कुडाळ	बांबुळी त. हवेली देऊळवाडी	उद्भव विहीर व जलवाहिनीचे काम पूर्ण, विहीरीच्या जागेच्या बक्षिसपत्रावरून वाद
	तेर्सेबांबर्डे	विहीरीचे खोदकाम पूर्ण, जागेच्या वादामुळे काम बंद
	मांडकुली शेगलेवाडी	उद्भव विहीर, उर्ध्व वाहिनी व पंपघराचे काम पूर्ण, टाकीच्या जागेच्या बक्षिसपत्राचा वारस तपास प्रलंबित
	नेरूर त. हवेली समर्थनगर	अस्तित्वातील उद्भवावरून योजना प्रस्तावित असून टाकीचे काम प्रगतीत
	कडावल गुरववाडी	खोदकाम प्रगतीत
	मांडकुली खालचीवाडी	जागेचा वाद
	भडगांव बु.डिगाळवाडी	खोदकाम प्रगतीत
	भडगांव बु. शेळवणेवाडी	खोदकाम प्रगतीत
	कालेली आंगचेकरवाडी	खोदकाम प्रगतीत
	गावराई धनगरवाडी	खोदकाम पूर्ण
	पणदूर सावंतवाडा	काम पूर्ण, पाणीपुरवठा सुरु

वेंगुर्ला	आडेली कांबळेवीर होडावडेकरवाडी धुरीवाडी	काम प्रगतीपथावर
	कोचरे रवळनाथवाडी	टाकीचे काम पूर्ण उर्वरित काम प्रगतीत
	वजराठ देवसूवाडी	जमीन पातळीपर्यंतचे काम पूर्ण, पाणीपुरवठा सुरु
	तुळस लिंगदांडा	काम पूर्ण, पाणीपुरवठा सुरु
कणकवली	नरडवे	काम प्रगतीपथावर
वैभववाडी	नापणे गावठाणवाडी, यादववाडी	भौतिकदृष्ट्या काम पूर्ण, विद्युत कनेक्शन बाकी
	एडगांव पवारवाडी	काम प्रगतीपथावर
	तिथवली आकारवाडी	काम प्रगतीपथावर
	सोनाळी बौध्दवाडी	काम पूर्ण, पाणीपुरवठा सुरु
देवगड	गढीताम्हाणे	भौतिकदृष्ट्या काम पूर्ण, विद्युत कनेक्शन बाकी
	इळये घाडीवाडी	खोदकाम पूर्ण
	किंजवडे धनगरवाडी	काम पूर्ण, पाणीपुरवठा सुरु
	मिठबांव	विहीर, दाब जल वाहिनी व साठवण टाकीचे काम पूर्ण
	मोंड गावठाणवाडी	उद्भव विहीर, खोदकाम पूर्ण
मालवण	चाफेखोल गावकरवाडी	कोर्ट केस
	कोळंब कातवडवाडी	काम प्रगतीत
	तळगाव पेडवेवाडी	खोदकाम पूर्ण

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील नद्यांचे प्रदूषण रोखण्याबाबत

(१३) * ४५०४५ श्री.जयंत पाटील, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.परिणय फुके, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.सुभाष झांबड : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२१०३ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील नद्यांमध्ये कारखान्यातील प्रदूषित सांडपाणी, केमिकलयुक्त पाणी यावर कोणतीही प्रक्रिया न करता प्रदूषित पाणी नद्यांमध्ये सोडले जात असल्यामुळे नद्यांच्या प्रदूषणात वाढ झाली असून महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडे उपलब्ध असलेल्या माहितीनुसार सन २०१५ पर्यंत राज्यातील सर्वाधिक ४९ नद्या प्रदूषित तर देशातील ३१७ प्रदूषित नद्यांपैकी २५ टक्के नद्या महाराष्ट्रातून वाहत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच केंद्र शासनाने सर्वेक्षण केल्यानंतर सन २०१८ मध्ये ५९ नद्या प्रदूषित असून राज्यातील सुमारे ४५ टक्के जलप्रवाहांमध्ये जलचरांचा श्वास कोंडत असल्याचे केंद्रीय जल आयोगाने (सीडब्ल्यूसी) माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये प्रसिध्द केलेल्या अहवालामध्ये नमूद केल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील ग्रामीण भागातील जनता ही बहुतांशी भूजल स्रोतावर अवलंबून असून पाणीदेखील वेगवेगळ्या कारणामुळे प्रदूषित होऊ लागले आहे तसेच औद्योगिकरण, कारखानदारी, मैलापाणी व चुकीच्या पध्दतीने सांडपाणी व्यवस्थापन प्रामुख्याने पाणी प्रदूषणास कारणीभूत ठरत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, योग्य प्रक्रिया न करता सोडले जाणारे औद्योगिक कारखान्यांचे पाणी तसेच सांडपाणी यामुळे महाराष्ट्रातील मिठी, गोदावरी, भीमा, कृष्णा, उल्हास, तापी, कुंडलिका, पंचगंगा, पैनगंगासह ४९ नद्यांतील पाणी प्रदूषित झाले असल्याचे प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे म्हणणे आहे, हे खरे आहे काय,

(५) तसेच प्रदूषणामुळे राज्यातील नद्यांचे अस्तित्व धोक्यात आले असून शासनाकडून कोणतेच धोरण आखले जात नसल्याने राज्यातील नद्यांचे प्रदूषण रोखण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना आखण्याबाबत शासन उदासिन असल्याची टीका एका जनहित याचिकेच्या सुनावणीच्या वेळी मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ७ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास करून प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्याचे आदेश शासनास दिलेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तसेच राज्यातील नद्या प्रदूषणाबाबत आढावा घेण्यात आला आहे काय, त्यात काय आढळून आले, तदनुसार राज्यातील प्रदूषित नद्यांच्या शुध्दीकरणाबाबत वा नदीतील गाळ, कचरा काढण्यासाठी तसेच नद्यांचे होणारे वाढते प्रदूषण थांबविण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) व (२) केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने २००९ ते २०१२ या कालावधीत केलेल्या सर्व्हेक्षणानुसार महाराष्ट्रातील ४९ प्रदूषित नद्यांचे पट्टे मार्च, २०१५ मध्ये जाहीर केले होते.

केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने सन २०१६ व २०१७ या कालावधीतील नद्यांच्या पृथक्करण अहवालावर आधारित ५३ प्रदूषित नद्यांचे पट्टे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये जाहीर केले आहेत.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

(४) हे अंशतः खरे आहे.

(५) होय.

(६) राज्यातील नदी प्रदूषणाबाबत वेळोवेळी शासनस्तरावर आढावा घेण्यात येऊन त्यामध्ये नदी प्रदूषण कमी करण्याकरीता महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळास व स्थानिक स्वराज्य संस्था यांना वेळोवेळी निर्देश देण्यात येतात. प्रदूषित नद्यांचे पट्टे कमी करण्याकरीता पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येत आहे.

- जलप्रदूषण कायदा, १९७४ मधील तरतुदीनुसार महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून कारखान्यांना नदीमध्ये अप्रक्रियायुक्त सांडपाणी सोडण्यास प्रतिबंध करण्यात आला आहे.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांचे सांडपाणी व्यवस्थापन व घनकचरा व्यवस्थापनाची भांडवली खर्चातून २५ टक्के रक्कम राखीव ठेऊन याच कारणासाठी वापरणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या सांडपाणी यंत्रणा अद्ययावत करण्याकरीता संबंधित संस्थांना महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून नोटीसा पाठविण्यात आल्या आहेत.
- नद्यांचे प्रदूषण कमी करण्यासाठी केंद्र शासन पुरस्कृत राष्ट्रीय नदी कृती योजनेची राज्यस्तरावर अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. तसेच राज्य नदी संवर्धन योजना राज्यस्तरावर सुरु करण्यात आलेली आहे.
- नवीन गृह प्रकल्पांना पर्यावरण अनुमती देताना सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणा बसविणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.
- सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणेच्या प्रक्रियाकृत विसर्ग होणाऱ्या पाण्यासाठी बीओडी व सीओडी ची मानके अधिक कडक करण्यात आली आहेत.

**राज्यातील माध्यमिक अनुदानित शाळांमधील कर्मचाऱ्यांचे
भविष्य निर्वाह निधी खाते सुरु करण्याबाबत**

(१४) * ४५२०६ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.विक्रम काळे, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२२८८ ला दिनांक १६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील माध्यमिक अनुदानित शाळांमधील दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी नियुक्त कर्मचाऱ्यांचे भविष्य निर्वाह निधी खाते शिक्षणाधिकारी (माध्य.) व वेतन अधीक्षक वेतनपथक (माध्य.) यांच्याकडून सुरु करण्याचे अंतरिम आदेश मा.उच्च न्यायालयाने दिले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच राज्यातील दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी सेवेत आलेल्या विनाअनुदान शाळा वर्ग तुकड्या तसेच अंशतः अनुदानित शाळा व वर्ग कार्यरत शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत मा.उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाप्रमाणे शासनाने कार्यवाही केली आहे काय,
- (३) असल्यास, मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशाची शासनाने अंमलबजावणी केली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशाची दखल घेऊन त्याची अंमलबजावणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

(२), (३) व (४) प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

विद्यार्थ्यांच्या पाठीवरील दप्तरांचे ओझे कमी करण्याबाबत

(१५) * ४४६२७ आर्कि.अनंत गाडगीळ, अॅड.अनिल परब, श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात पहिली ते चौथीपर्यंतच्या विद्यार्थ्यांना त्यांच्या वयानुसार दप्तरांचे ओझे अतिरिक्त होत असल्याने शालेय शिक्षण विभागाला ओझे किमी करण्याचे निर्देश सर्व शाळांना देवूनही अद्यापही विद्यार्थ्यांचे ओझे कमी करण्यात आले नसल्याचे दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विद्यार्थ्यांच्या दफ्तराचे ओझे कमी व्हावे याकरीता शासनाने वेगवेगळ्या उपाययोजना केल्या असल्या तरी मुंबई आणि उपनगरातील शाळेतील ४१ टक्के विद्यार्थ्यांना दफ्तरांच्या ओझ्यामुळे पाठदुखीचा त्रास असल्याचे केईएम रुग्णालयाच्या फिजिओथेरपी विभागाने केलेल्या सर्वेक्षणातून माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दफ्तराच्या ओझ्यामुळे आढळणाऱ्या पाठदुखीच्या अभ्यासासाठी मुंबई उपनगरातील तीन वेगवेगळ्या शाळांतील इयत्ता आठवी व नववीत शिकणाऱ्या १२ ते १५ वयोगटातील ५५५ विद्यार्थ्यांचे सर्वेक्षण करण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पाठदुखी, सांधेदुखी, मानदुखीच्या असंख्य शारिरीक तक्रारीचे विद्यार्थ्यांचे प्रमाण वाढत असून विद्यार्थ्यांच्या दफ्तराचे ओझे कमी करण्याचा निर्णय घेऊन त्यांची अंमलबजावणी शालेय प्रशासनाकडून होत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांच्या पाठीवरील दफ्तरांचे ओझे कमी करण्यासंदर्भात कार्यवाही करून विद्यार्थ्यांचे ओझे कमी न करणाऱ्या व शिक्षण विभागाचे आदेश न मानणाऱ्या शाळांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) होय.

(४) नाही.

(५) दिनांक २१ जुलै, २०१५ रोजी विद्यार्थ्यांनी दफ्तराचे ओझे कमी करावयाच्या उपाययोजनेबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे व दिनांक ०५ नोव्हेंबर, २०१५ च्या शासन परिपत्रकान्वये संबंधितांविरुद्ध जबाबदारी निश्चित करण्याबाबत नमूद करण्यात आले आहे. तसेच या निर्णयाच्या अनुषंगाने क्षेत्रियस्तरावरून सनियंत्रण करण्यात येते.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघरपासून सिंधुदुर्गपर्यंतच्या समुद्रातील प्रदूषण रोखण्याबाबत

(१६) * ४४८७८ अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघरपासून सिंधुदुर्गपर्यंतच्या खोल समुद्रात स्थानिक मच्छिमार मासेमारी करीत असून खाडीकिनारी वाहून येणाऱ्या प्लास्टिक आणि थर्मोकोलमुळे शहरातील पारंपारिक मासेमारी व्यवसाय धोक्यात आल्याने मच्छिमारांवर उपासमारीची वेळ आल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी जलप्रदूषण करणाऱ्या रासायनिक कारखान्यांसह संबंधित घटकांवर कारवाई करण्याची मागणी मच्छिमारांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले तदनुसार समुद्र व खाडीत आढळणाऱ्या प्लास्टिक, थर्मोकोल तसेच रासायनिक कचऱ्याला आळा घालण्याकरीता कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) होय.

(३) होय, चौकशीमध्ये दोषी आढळून आलेल्या कारखान्यांवर कारवाई करण्यात आली आहे.

महाराष्ट्र प्लास्टिक व थर्मोकोल अविघटनशिल वस्तु अधिसूचना, दिनांक २३ मार्च, २०१८ व सुधारित अधिसूचना दिनांक ११ एप्रिल, २०१८ व दिनांक ३० जून, २०१८ अन्वये जारी केली आहे.

या अधिसूचनेची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी, महानगरपालिका व नगरपालिकांना निर्देश देण्यात आलेले आहेत.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने प्लास्टिक अधिसूचनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने, स्थानिक स्वराज्य संस्थांसोबत विशेष मोहिम हाती घेण्यात आली होती व त्याप्रमाणे दोषींवर कारवाई करण्यात आली आहे. (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघर जिल्ह्यात बेकायदा माध्यमिक शाळा सुरु असल्याबाबत

(१७) * ४५१३८ श्री.रविंद्र फाटक, अॅड.अनिल परब, श्री.बाळाराम पाटील :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर जिल्ह्यात सुमारे १९० बेकायदा माध्यमिक शाळा सुरु असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू बेकायदा शाळांविरुद्ध तेथील सामाजिक कार्यकर्त्यांनी तसेच पालकांनी पालघर जिल्हा परिषदेचे शिक्षणाधिकारी यांच्याकडे तक्रारी देऊनही कोणतीच कारवाई झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुसार संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) पालघर जिल्ह्यात सुमारे ६९ अनधिकृत माध्यमिक शाळा सुरु असल्याचे निदर्शनास आले आहे.

(२) व (३) बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ ची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या अनुषंगाने शासनाच्या दिनांक ३ डिसेंबर, २०१२ च्या अधिसूचनेनुसार अनधिकृत शाळेवर कारवाई करण्याबाबत सक्षम प्राधिकाऱ्यांना प्राधिकृत केले आहे. अनधिकृत शाळेत प्रवेश घेऊ नये यासाठी अनधिकृत शाळांची यादी वर्तमानपत्रात प्रसिध्द

करण्यात येते. तसेच अनधिकृत शाळेवर तात्काळ कारवाई करण्याचे निदेश सर्व शिक्षण निरीक्षक/शिक्षणाधिकारी यांना देण्यात आले आहेत. अनधिकृत शाळा बंद झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांचे नजिकच्या मान्यताप्राप्त शाळेत समायोजन करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालयांना
बायोमेट्रीक पध्दतीचा अवलंब करण्याबाबत**

(१८) * ४४४६१ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील पाच प्रमुख शहरातील म्हणजेच मुंबई, पुणे, नाशिक, नागपूर व औरंगाबाद येथील विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालयांना माहे जून, २०१८ पासून बायोमेट्रीक पध्दतीचा अवलंब करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वरील पाच प्रमुख शहरातील अशा महाविद्यालयाची संख्या किती व बायोमेट्रीक पध्दतीचा अवलंब करणाऱ्या महाविद्यालयांची संख्या किती,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी कनिष्ठ महाविद्यालयास सूचना देवूनसुध्दा सदर पध्दतीची अंमलबजावणी न करणाऱ्या कनिष्ठ महाविद्यालयांच्या मान्यता रद्द करण्यात येणार आहेत काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

(२) मुंबई, पुणे, नाशिक, नागपूर व औरंगाबाद या पाच शहरामध्ये विज्ञान शाखेची एकूण ८३० कनिष्ठ महाविद्यालये आहेत. त्यापैकी ५३० कनिष्ठ महाविद्यालयांनी बायोमेट्रीक पध्दतीचा अवलंब केला आहे.

(३), (४) व (५) बायोमेट्रीक पध्दतीचा अवलंब न करणाऱ्या कनिष्ठ महाविद्यालयांबाबत पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

**यवतमाळ जिल्ह्यातील शालेय पोषण आहारात
निकृष्ट दर्जाचे धान्य मिळत असल्याबाबत**

(१९) * ४४२९१ डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.हरिसिंग राठोड, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात शालेय पोषण आहार योजनेतर्गत गुजरातमधून पुरवठा होणाऱ्या मिठामुळे तयार होणारी खिचडी काळ्या रंगाची व शालेय लहान मुलांना खाण्यायोग्य नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच यवतमाळ नगरपालिका क्षेत्र माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये सात पंचायती शहरी भागात समाविष्ट झाले असून या भागातील शाळांमध्ये ग्रामीण भागातील शाळांच्या निकषावर पोषण आहार दिला जातो तसेच या शहरी शाळांना फक्त तांदळाचा पुरवठा करण्याची आवश्यकता असताना निकृष्ट दर्जाचे धान्य साहित्य पुरविले जात असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार यवतमाळ नगरपालिका क्षेत्रातील शाळांमध्ये निकृष्ट दर्जाचे धान्य पदार्थ पुरवठा करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कारवाई करून सदर योजनेत बदल करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई व उपनगरातील अनेक शाळांनी रिक्त पदांवर
शिक्षक भरती करण्याबाबत**

(२०) * ४४०१७ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई व उपनगरातील अनेक शाळांनी रिक्त पदांवर शिक्षक भरती करण्याची मागणी शिक्षण निरीक्षकांकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शहर व उपनगरातील रिक्त पदांची शाळानिहाय व विषयनिहाय शिक्षकांची संख्या किती आहे,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिक्षक भरती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) सन २०१८-१९ च्या संचमान्यतेत अतिरिक्त झालेल्या शिक्षकांच्या समायोजनानंतर रिक्त पदांची संख्या निर्धारित होईल.
- (३) शिक्षकांची रिक्त पदे भरण्याच्या अनुषंगाने “पवित्र” संगणकीय प्रणाली कार्यान्वित करण्यात आली आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यातील अल्पसंख्यांक समाजातील विद्यार्थांची
शिष्यवृत्तीची रक्कम अदा करण्याबाबत**

(२१) * ४५१५९ श्री.ख्वाजा बेग, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८२८५ ला दिनांक २३ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ जिल्ह्यातील अल्पसंख्यांक समाजातील १ लाख विद्यार्थी शालेय शिक्षण विभागाने शिष्यवृत्तीची रक्कम अदा न केल्यामुळे शिष्यवृत्तीच्या लाभापासून मागील आठ वर्षांपासून वंचित राहिले असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच यवतमाळ जिल्ह्यातील ११००० अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांनी शिष्यवृत्तीसाठी ऑनलाईन भरलेले अर्ज येथील शाळांमधील मुख्याध्यापकांनी तपासणी न केल्याने प्रलंबित राहिल्यामुळे अल्पसंख्यांक विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१८ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार यवतमाळ जिल्ह्यातील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची रक्कम अदा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

यवतमाळ जिल्ह्यातील सन २००९-१० ते सन २०१६-१७ पर्यंतच्या कालावधीतील जे अल्पसंख्यांक विद्यार्थी प्रि-मॅट्रिक शिष्यवृत्तीस पात्र झाले, परंतु चुकीच्या व अपुऱ्या बँक खात्याच्या माहितीमुळे अशा विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यावर शिष्यवृत्ती जमा होऊ शकली नाही. सदर विद्यार्थ्यांची बँक खात्याची आवश्यक व अचूक माहिती प्राप्त करून घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे. सदर माहिती प्राप्त होताच विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यावर शिष्यवृत्ती जमा करण्यात येईल.

(२) नाही.

केंद्र शासनाने जाहीर केल्याप्रमाणे सन २०१८-१९ मध्ये धार्मिक अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या प्रि-मॅट्रिक योजनेची ऑनलाईन अर्ज भरण्याची मुदत दिनांक ३१/१०/२०१८ रोजीपर्यंत होती. शाळास्तरावर व जिल्हास्तरावर ऑनलाईन पडताळणी करण्याची अंतिम मुदत

दिनांक १५/११/२०१८ पर्यंत असून दोन्हीही स्तरावरील अर्ज पडताळणीची कार्यवाही सुरु असून नवीन व नुतनीकरण प्राप्त अर्जांची एकूण संख्या ४०,१५९ असून त्यापैकी ३६,०५७ एवढ्या अर्जांची पडताळणी पूर्ण झालेली आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई महापालिकेच्या आणि अनुदानित शाळांतील मुलांना
डाळभाताच्या खिचडीची सक्ती केल्याबाबत**

(२२) * ४५२७३ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई महापालिकेच्या आणि अनुदानित शाळांमधील मुलांना शालेय पोषण आहारांतर्गत बचतगटांमार्फत डाळभाताची खिचडी दिली जात असून गेल्या महिन्यात भांडूप येथील एका शाळेत विद्यार्थ्यांना मध्यान्ह भोजनानंतर उलट्या होण्याचा त्रास झाल्यामुळे त्यांना रुग्णालयात दाखल करण्यात आल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, डाळभाताच्या खिचडीची सक्ती विद्यार्थ्यांना करू नका अशी मागणी पालकांनीच शिक्षण समिती अध्यक्ष यांच्याकडे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात केल्याने मुलांना खिचडी खाणे ऐच्छिक करण्यासंबंधीचे आदेश द्यावेत, अशी विनंती शिक्षण समिती अध्यक्ष यांनी प्रशासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुलांना खिचडी खाणे ऐच्छिक करण्यासंबंधीचे आदेश देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) शालेय पोषण आहार ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार राबविण्यात येते. सदर योजनेंतर्गत योजनेच्या पात्र शाळांमधील इ. १ ली ते ८ वी मधील विद्यार्थ्यांना दुपारचे भोजन देणे बंधनकारक आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कात्रज (जि.पुणे) तालुक्यातील राजीव गांधी प्राणिसंग्रहालयाच्या तलावातील दूषित पाण्याबाबत

(२३) * ४५०६५ श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कात्रज (जि.पुणे) तालुक्यातील राजीव गांधी प्राणिसंग्रहालयाच्या तलावाचे दूषित फेसाळलेले पाणी बंधान्यावरून वाहत असल्यामुळे दुर्गंधी पसरून परिसरातील नागरिकांच्या आरोग्याचा प्रश्न निर्माण झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार सदर तलावातील दूषित पाण्यामुळे रोगराई होवू नये याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने राजीव गांधी प्राणिसंग्रहालयातील तलावाचे प्रत्यक्ष पहाणी केली असून तलावामध्ये घरगुती सांडपाणी मिसळत असल्याचे निदर्शनास आले. तलावातील पाण्यात हिरवट रंग व दुर्गंधीयुक्त वास आढळून आला.

(२) प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, पुणे यांनी दिनांक १५/११/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये पुणे महानगरपालिकेस कारणे दाखवा नोटीस बजावून नालांद्वारे तलावात जाणारे सांडपाणी तात्काळ थांबविण्याचे निर्देश दिले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गोरेगांव (मुंबई) चित्रपट नगरीमधील जागा 'व्हिसलिंग वूड्स
इंटरनॅशनल स्कूल' साठी दिल्याबाबत**

(२४) * ४४२८३ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय सांस्कृतिक कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोरेगांव (मुंबई) चित्रपटनगरीमधील साडेपाच एकर जागा सुभाष घई यांच्या 'व्हिसलिंग वूड्स इंटरनॅशनल स्कूल' साठी नाममात्र दराने दिल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू जागा देतांना कोणत्याही प्रकारची कायदेशीर प्रक्रियेचे पालन न झाल्यामुळे सदरहू जागा परत करण्याबाबतचे आदेश मा.न्यायालयाने सुभाष घई यांना दिले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर जमीन परत घेण्याऐवजी शासनाने सुभाष घई यांना ३० वर्षांसाठी नाममात्र रेडी रेकनरच्या दरात देण्याचा निर्णय घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, प्रस्तूत प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी व मे.मुक्ता आर्ट्स लिमिटेड या दोन संस्थांच्या सहभागाने स्थापन झालेल्या मे.व्हिसलिंग वूड्स इंटरनॅशनल प्रायव्हेट लिमिटेड या संयुक्त उपक्रमास (Joint Venture) माहे ऑक्टोबर, २००० मध्ये चित्रनगरीतील २० एकर जमीन देण्यात आली होती. तथापि, मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ०९/०२/२०१२ च्या आदेशान्वये सदर संयुक्त उपक्रम करार (Joint Venture Agreement) रद्द करून जमीन मंजूरीचा निर्णय रद्द केला. तसेच १४.५० एकर रिक्त जागा तात्काळ व बांधकाम झालेली उर्वरीत ५.५ एकर जागा महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरीला दिनांक ३१/०७/२०१४ पूर्वी परत करण्याचे आदेश दिले. त्यानुसार १४.५० एकर जागा

महामंडळास परत प्राप्त झाली आहे. मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ३०/०७/२०१४ च्या अंतरिम आदेशानुसार ५.५ एकर जागेसंदर्भातील दिनांक ०९/०२/२०१२ च्या आदेशाला स्थगिती दिली आहे.

(३) व (४) सदरची जमीन नाममात्र दराने देण्यात येत नसून, सदर ५.५ एकर जमिनीवर स्थित संकुलामध्ये चित्रपट निर्मिती व अनुषंगिक विषयांवर दर्जेदार प्रशिक्षण देण्यात येत असल्याने सदर जागा मे.व्हिसलिंग वूड्स इंटरनॅशनल लि. या संस्थेस मा.उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाच्या अधिन राहून व शैक्षणिक संस्थांना जमीन देण्याच्या महसूल विभागाच्या दिनांक ३०/०६/१९९२ च्या शासन निर्णयातील मार्गदर्शक तत्वानुसार, भाडेपट्ट्याने ३० वर्षांसाठी देण्याचा निर्णय सप्टेंबर, २०१८ मध्ये झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत घेण्यात आला आहे. सदर निर्णय न्यायालयाच्या अंतिम निर्णयाच्या अधिन असल्यामुळे सदरचा निर्णय मा.उच्च न्यायालयाच्या निदर्शनास आणण्यासाठी अगोदरच न्यायप्रविष्ट असलेल्या प्रकरणी आवश्यक ते शपथपत्र दाखल करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर जिल्ह्यातील शाळांमध्ये सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(२५) * ४५२२८ डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर जिल्ह्यातील १९६८ शाळा शौचालय आणि क्रीडांगणाविना असल्याचे शिक्षण विभागाच्या अहवालातून माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्ह्यात एकूण २ हजार ९३४ शाळा असून त्यात जिल्हा परिषदेच्या पहिली ते आठवीपर्यंतच्या १७९१ शाळा आहेत, ज्यामध्ये खाजगी शाळांची संख्या ११४३ असून १८६ शाळांनी पूर्ण सुविधा दिल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार शाळेला स्वतःची इमारत, कार्यालय, मुख्याध्यापकांचा स्वतंत्र कक्ष, प्रत्येक शिक्षकांना शिकवणीसाठी स्वतंत्र वर्ग खोली, मुली व मुलांकरीता स्वतंत्र प्रसाधनगृह, पाण्याची स्वतंत्र सोय, खेळाचे मैदान आणि पोषण आहार शिजवण्यासाठी स्वयंपाकगृहाची व्यवस्था असणे बंधनकारक असतानाही यातील अर्ध्या सुविधाही शाळा उपलब्ध करून देत नसल्याने शिक्षणाचा दर्जा कमी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ नुसार मुलभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे शाळांना बंधनकारक आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील ऑनलाईन औषध विक्री थांबविण्याबाबत

(२६) * ४५२४४ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२२४७ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात डॉक्टरांच्या प्रिस्क्रिप्शन आणि प्रत्यक्ष फार्मासिस्टचा सल्ला घेतल्याशिवाय औषधांची विक्री न करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असतांना सुध्दा ऑनलाईन औषध विक्री होत असल्यामुळे प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्षरित्या लाखो कामगारांवर उपासमारीची वेळ आल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून ऑनलाईन औषध विक्री थांबविण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

(२) अन्न व औषध प्रशासनाने प्रिस्क्रिप्शनवर किंवा प्रिस्क्रिप्शनशिवाय होणाऱ्या ऑनलाईन औषध विक्री प्रकरणांचा तपास करून औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायद्यांतर्गत मागील ३ वर्षात एकूण ७ प्रकरणी प्रथम खबर अहवाल (FIR) नोंदविण्यात आले आहेत. तसेच १६ पुरवठादाराचे परवाने रद्द, ८ पुरवठादाराचे परवाने निलंबित, ५ प्रकरणी न्यायालयात खटले दाखल करण्यात आले आहेत. ४ प्रकरणी पुरवठादाराचे व्यवसाय बंद केल्याने संबंधितांनी परवाने रद्द करण्यास्तव सादर केले आहे. ११ प्रकरणी पुरवठादार इतर राज्यातील असल्याने कारवाईस्तव संबंधित राज्याच्या औषध नियंत्रकास कळविण्यात आले आहे. ०३ प्रकरणी तपास / कारवाई सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाड नगर परिषदेच्या सेवानिवृत्त शिक्षकांना निवडश्रेणी मंजूर करण्याबाबत

(२७) * ४४८३० अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रायगड जिल्ह्यातील महाड नगर परिषदेच्या सेवानिवृत्त शिक्षकांचा निवडश्रेणीचा प्रस्ताव शिक्षण उपसंचालक कार्यालय यांच्याकडे मागील दोन वर्षांपासून प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, महाड नगर परिषदेच्या सेवानिवृत्त शिक्षकांना निवडश्रेणी मंजूर करण्याबाबत लोकप्रतिनिधींनी मा.शालेय शिक्षण मंत्री यांना दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१८ रोजी निवेदन देऊन मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सेवानिवृत्त शिक्षकांना निवडश्रेणी मंजूर करताना गोपनीय अहवाल ही अट शासन रद्द करणार आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सेवानिवृत्त शिक्षकांना निवडश्रेणी मंजूर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२), (३) व (४) महाड नगर परिषदेच्या सेवानिवृत्त शिक्षकांना निवडश्रेणी मंजूर करण्याबाबतचे दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१८ चे लोकप्रतिनिधींचे निवेदन प्राप्त झाले असून सेवानिवृत्त झालेल्या शिक्षकांना निवडश्रेणी मंजूर करताना आवश्यक असलेली गोपनीय अहवालाची अट रद्द करण्यासाठीचा प्रस्ताव विभागीय शिक्षण उपसंचालक, मुंबई यांनी शिक्षण संचालक (प्राथमिक), पुणे यांचेकडे सादर केला असून त्यावर कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात नविन ग्रंथालयास मान्यता देण्याबाबत

(२८) * ४४५२५ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, डॉ.सुधीर तांबे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.मोहनराव कदम, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, आर्कि.अनंत गाडगीळ : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात गेल्या चार वर्षांत एकाही नविन ग्रंथालयास मान्यता दिली नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एकाही नविन ग्रंथालयास मान्यता न देण्याची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) मा.मंत्रिमंडळाने दिनांक ०२/०६/२०१४ रोजीच्या बैठकीत “यापुढे नवीन ग्रंथालयांना मान्यता देण्यात येवू नये” असा निर्णय घेतला आहे. यानुषंगाने शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, दिनांक ०७/०६/२०१४ निर्गमित करण्यात आला असून त्यानुसार सद्यःस्थितीत कोणत्याही नवीन ग्रंथालयांना शासन मान्यता देण्यात येत नाही.

पनवेल शहरात नियमित पाणीपुरवठा करण्याबाबत

(२९) * ४५०९० श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पनवेल शहरातून जाणाऱ्या महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या पाईपलाईनची वारंवार दुरुस्ती होत असल्याने खांदा कॉलनी व कळंबोली परिसरातील नागरिकांना पाण्यापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकार हा हेतूपुरस्सरपणे होत आहे का, तसेच सदर ठिकाणी सुरक्षा रक्षकाची नेमणूक व सी.सी.टी.व्ही. यंत्रणा कार्यान्वित करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पनवेल शहरात पाणीपुरवठा करण्यासाठी कार्यवाही करून संबंधित दोषी अधिकारी व कर्मचारी यांच्याविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) नाही.

सदर योजना मार्च, १९८९ मध्ये कार्यान्वित आहे. योजनेतील पाईपलाईनला ३० वर्षांचा कालावधी झाला आहे. पाईपलाईनला गंज लागला असून त्यांची जाडी कमी झाली आहे. त्यामुळे पाईपलाईन वारंवार फुटल्यामुळे गळतीचे प्रमाण जास्त आहे. तसेच वारंवार वीज पुरवठा खंडीत होत असल्याने ग्राहकांना नियमित व पुरेशा दाबाने पाणी पुरवठ्याबाबत अडचणी निर्माण होत आहेत.

सदर पाईपलाईनची गस्त कामगारांमार्फत करण्यात येत आहे. तथापि, सी.सी.टी.व्ही. यंत्रणा कार्यान्वित करण्यात आलेली नाही.

(३) पाणी गळतीचे प्रमाण कमी करण्यासाठी नियमितपणे शटडाऊन घेऊन पाईपलाईनची दुरुस्ती विभागीयस्तरावर करण्यात येते. त्यामुळे कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर विद्यापीठाच्या विकास कामासाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

(३०) * ४४१३१ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.बाळाराम पाटील :

सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सोलापूर विद्यापीठाने मागील पाच वर्षांपूर्वी विविध विकास कामासाठी निधी मागणीचा प्रस्ताव शासनाकडे सादर केला होता, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, प्रशासकीय इमारती व परीक्षा भवनासाठी लागणाऱ्या निधीची रक्कम रुपये २८,८८,८८,८२८/- शासनाकडून मंजूर करण्यात आली असून निधीची रक्कम विद्यापीठास प्राप्त झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

सोलापूर विद्यापीठाच्या विविध बांधकामास प्रशासकीय मान्यतेबाबतचा प्रस्ताव सन २०१० मध्ये शासनास सादर करण्यात आला आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

सोलापूर विद्यापीठाच्या विविध ८ कामासाठी रुपये २८,८८,८८,९८८/- इतके अनुदान मंजूर करण्याबाबत दिनांक १८/०२/२०१० रोजीच्या मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण आणि सोलापूर जिल्ह्याचे लोकप्रतिनिधींच्या बैठकीत

ठरले. तथापि, प्रश्न भाग १ मध्ये नमूद प्रस्तावामध्ये सार्वजनिक बांधकाम विभागाने काढलेल्या त्रुटींची पूर्तता अद्याप विद्यापीठाकडून झालेली नाही.

(३) व (४) विद्यापीठाकडून प्रस्तावातील त्रुटींची पूर्तता झाल्यानंतर शासनस्तरावर आवश्यक ती कार्यवाही अपेक्षित आहे.

खडसंगी (जि.चंद्रपूर) येथील वॉटर ए.टी.एम. पुन्हा सुरु करण्याबाबत

(३१) * ४४७२३ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खडसंगी (जि.चंद्रपूर) येथे लाखो रुपये खर्च करून उभारण्यात आलेले वॉटर ए.टी.एम. बंद असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पिण्याचे शुध्द पाणी मिळण्याकरीता बांधण्यात आलेले वॉटर ए.टी.एम. बंद असल्यामुळे नागरिकांना दूषित प्यावे लागत असल्याने नागरिकांना विविध आजार होण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून वॉटर ए.टी.एम. पुन्हा सुरु करण्याबाबत कार्यवाही करून वॉटर ए.टी.एम. बंद करणाऱ्यांविरुध्द कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

स्थानिक विकास कार्यक्रम (आमदार निधी) सन २०१६-१७ अंतर्गत मौजे खडसंगी ता.चिमूर, जि.चंद्रपूर येथे ग्रामपंचायतीच्या दिनांक २४/१०/२०१६ रोजीच्या बैठकीतील ठराव क्र. ०८/१८ अन्वये वॉटर ए.टी.एम. उभारण्यात आले होते. त्यानंतर ग्रामपंचायतीला दिनांक ०८/०५/२०१७ ला सदर सयंत्र चालविण्याकरीता हस्तांतरीत करण्यात आला त्यानंतर वॉटर ए.टी.एम. सयंत्र ग्रामपंचायतस्तरावर चालविण्याचे अपेक्षित होते, परंतु विद्युत वितरण कंपनीचे देयक ग्रामपंचायतीकडून अदा न करण्यात आल्याने सदर विद्युत पुरवठा दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१८ पर्यंत बंद ठेवण्यात आला.

(२) हे खरे नाही.

मौजा खडसंगी, ता.चिमूर या गावात स्वतंत्र पाणीपुरवठा योजना कार्यरत असून २२ हातपंप, १२ सार्वजनिक विहिर व १ लघु पाणीपुरवठा योजनेद्वारा शुध्द पाणीपुरवठा सुरू आहे. त्यामुळे वॉटर ए.टी.एम. बंद ठेवण्यात आलेल्या कालावधीत नागरिकांना दूषित पाणी प्यावे लागत नसून नागरिकांना विविध आजार होण्याची शक्यता नाही.

(३) सदयःस्थितीत ग्रामपंचायतीने ग्रामसभेमध्ये ठराव घेवून दिनांक ०३/१०/२०१८ पासून वॉटर ए.टी.एम. सुरू केलेले आहे व सदर सयंत्राद्वारे पाणी वाटप सुरू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुर्तिजापूर (जि.अकोला) शहरातील पाणीपुरवठा योजनेचे काम निकृष्ट दर्जाचे असल्याबाबत

(३२) * ४४४६२ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुर्तिजापूर (जि.अकोला) शहराकरीता सन २००८ मध्ये सुरू करण्यात आलेल्या पाणीपुरवठा योजनेमध्ये मुर्तिजापूर जीवन प्राधिकरण व ठेकेदाराने अत्यंत निकृष्ट दर्जाचे काम केल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शहरातील जुनीवस्ती येथे नवीन बांधण्यात आलेल्या पाण्याच्या टाकीमधून पाणीपुरवठा सुरू झाला नसल्याने गेल्या दोन वर्षांपासून पाण्याची टाकी निरुपयोगी झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नगरपालिकेने रुपये २७ करोड खर्च करून बांधण्यात आलेल्या इमारतीमधून गळती सुरू झाल्यामुळे कर्मचाऱ्यांना छत्री घेवून कामाच्या ठिकाणी बसावे लागते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दोषी ठेकेदार व संबंधित व्यक्तींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे नाही. तथापि, सप्टेंबर, २०१८ मध्ये सदर योजनेचे काम निकृष्ट दर्जाचे केले असल्याबाबत प्राप्त झालेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने चौकशी करून अहवाल सादर करण्यासाठी समिती गठीत करण्यात आली आहे.

(२) हे खरे नाही. उर्ध्ववाहिनीमध्ये रोड क्रॉसिंग येत असल्यामुळे उंच टाकीला उर्ध्ववाहिनी जोडण्यास विलंब झाल्यामुळे पाणीपुरवठा सुरु करण्यास विलंब होत आहे. पाण्याची टाकी निरुपयोगी झालेली नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विविध जिल्ह्यातील पाणीटंचाई दूर करण्याबाबत

(३३) * ४४६८८ श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः नाशिक, पुणे, औरंगाबाद व अमरावती या विभागातील विविध जिल्ह्यांमधील ३०९ गावे ३२२ वाड्यांमध्ये पाणी टंचाई भासत असल्याने तेथे ३११ टॅकरने पाणीपुरवठा करण्यात आल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, औरंगाबाद जिल्ह्यात पावसाळा सुरु होऊन दोन महिन्यांचा कालावधी होवूनही आवश्यक त्याप्रमाणात पाऊस न झाल्याने पिके नष्ट झाली असून अनेक गावे, वाड्या, वस्त्यांमधील नागरिकांना पाण्यासाठी इतरत्र भटकंती करावी लागत असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उन्हाळा सुरु झाल्यानंतर जिल्हा परिषद व पंचायत समिती प्रशासनामार्फत पाणीटंचाईवर उपाययोजना करण्यासाठी टंचाई आराखडा तयार करण्यात येत असून ज्या गावात तीव्र पाणीटंचाई आहे त्या गावात टँकरद्वारे पाणीपुरवठा केला जातो, परंतु औरंगाबाद जिल्ह्यात सर्वाधिक पिण्याच्या पाण्याची टंचाई निर्माण झाली असून गावांना पाणीपुरवठा करण्यासाठी टँकरची संख्या कमी पडत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, पावसाळा सुरु होऊन दोन महिन्यांचा कालावधी होऊनही जिल्ह्यात पुरेसा पाऊस झाला नसल्याने जिल्ह्यात जलयुक्त शिवार योजनेंतर्गत कोट्यवधी रुपयांचा खर्च करण्यात आला असून भूगर्भातील पाणी पातळी वाढली नसल्याने नागरिकांची तसेच शेतकऱ्यांची पाणी टंचाईमुळे गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून औरंगाबाद जिल्ह्यातील पाणीटंचाई दूर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) दिनांक २७/०८/२०१८ च्या साप्ताहिक टँकर अहवालानुसार हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही. पिण्याच्या पाण्याच्या उपाययोजना घेण्यात आल्या असल्याने नागरिकांना भटकंती करावी लागलेली नाही.

(३) हे खरे नाही. औरंगाबाद जिल्ह्याचा टंचाई कृती आराखडा तयार करण्यात आला असून त्यानुसार आवश्यक त्या टंचाई उपाययोजना घेण्यात येत आहेत.

(४) औरंगाबाद जिल्ह्याच्या पर्जन्यमानात घट झाली असल्यामुळे भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणाने निश्चित केलेल्या निरीक्षण विहिरीच्या अहवालानुसार जिल्ह्याची भूजल पातळी खालावलेली आहे.

तथापि, पाणी टंचाई अंतर्गत उपाययोजना घेऊन पिण्याच्या पाण्याची टंचाई निवारण करण्यात येत आहे.

(५) औरंगाबाद जिल्ह्यातील पाणी टंचाई हाताळण्याच्यादृष्टीने टंचाई कृती आराखडा तयार करण्यात आलेला आहे. त्यानुसार आवश्यक त्या उपाययोजना घेण्यात येत आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

बनावट औषधे निर्मिती करणाऱ्या कंपन्यांवर कारवाई करण्याबाबत

(३४) * ४४३२० श्री.आनंदराव पाटील, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.सुभाष झांबड, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नामांकित कंपन्यांच्या औषध उत्पादनासारखी औषधे तयार करणे तसेच निकृष्ट दर्जाच्या औषधाची निर्मिती करणे या आरोपामुळे गल्फा लॅबोरेटरीज लिमिटेड औषध निर्मिती कंपनीच्या व्यवस्थापकीय संचालकांना मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने रुपये दीड कोटी दंड भरण्याची शिक्षा केल्याचे दिनांक १ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच केंद्र शासनाने ३२८ प्रकारच्या औषधांच्या मिश्रणावर बंदी घातली असली तरी वेगवेगळ्या प्रकारच्या औषधांमध्ये मिश्रणे केली जाऊन त्याची विक्री होत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मा.उच्च न्यायालयाची बंदी असतानाही बोगस औषधे निर्मिती करित असलेल्या औषधांच्या विक्रीवर नियंत्रण आणण्यासाठी कार्यवाही करून संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री.गिरीश बापट :** (१) मा.उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठाने मे.गल्फा लॅबोरेटरीज लि. या औषध निर्मिती कंपनीच्या व्यवस्थापकीय संचालकांना दिड कोटीचा दंड ठोठावला हे खरे आहे. तथापि, सदर दंड बनावट व निकृष्ट दर्जाच्या औषध निर्मितीबाबत नसून Trademark Infringement बाबत आहे.
- (२) अशा आशयाची बातमी वेगवेगळ्या माध्यमातून प्रसारीत झाली होती. मात्र बंदी घातलेल्या औषधांची नियमबाह्य विक्री झाल्याचे अन्न व औषध प्रशासनास आढळून आलेले नाही.
- (३) मा.उच्च न्यायालयाची बंदी असताना बोगस औषध विक्री केल्याची बाब अन्न व औषध प्रशासनास निदर्शनास आली नाही. त्यामुळे कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाच्या वसतिगृहात
शुध्द पाण्याचा पुरवठा करण्याबाबत**

- (३५) * ४५२७१ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाच्या वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांना शेवाळमिश्रीत पिण्याचे पाणी मिळत असल्याचे दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी येथील विद्यार्थ्यांनी कुलगुरू कार्यालयासमोर ठिय्या आंदोलन केले असून शेवाळमिश्रीत पाण्यामुळे विद्यार्थ्यांना पोटदुखी व आरोग्याचे प्रश्न निर्माण झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री.विनोद तावडे :** (१) हे खरे नाही.
- (२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

लेक वाचवा लेक शिकवा या अभियानात गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(३६) * ४४३७३ श्री.हरिसिंग राठोड : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८९९९ ला दिनांक ९ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या जयंती निमित्त लेक वाचवा लेक शिकवा या अभियानाला रुपये ४० लाख ८० हजार निधी देण्यात आला असताना अभियान राबवून लाखो रुपयांच्या निधीचा गैरव्यवहार केल्याचे माहे मे, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, लेक वाचवा लेक शिकवा या अभियानात शाळाबाह्य मुलींची यादी तयार करणे, अशा मुलींच्या घरी शिक्षकांनी भेटी देऊन पालकांचे उद्बोधन करणे, त्यांना शाळेत आणून दाखल करण्याचे निर्देश विद्या प्राधिकरणाने दिले असून शाळांनी केवळ प्रतिमापूजन करण्यापुरतेच अभियान राबविले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी एकाही शाळेने शाळाबाह्य मुलींचा शोध घेतला नसून या सर्व बाबींवर जिल्हा शैक्षणिक सातत्यपूर्ण व्यावसायिक विकास संस्था (डायट) उदासीन आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून गैरव्यवहार करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नंदुरबार तालुका क्रीडा संकुलाचे काम सुरु करण्याबाबत

(३७) * ४५३८८ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८५०९ ला दिनांक ९ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय क्रीडा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नंदुरबार तालुका क्रीडा संकुलाच्या भूमिपुजनाच्या कामास ६ ते ७ वर्ष पूर्ण होऊन ही संकुलाच्या कामास सुरुवात झालेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू क्रीडा संकुलाचे काम सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच क्रीडा संकुलाचे काम किती दिवसात सुरु होईल,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) नंदुरबार तालुका क्रीडा संकुल उभारणीसाठी आदिवासी देवमोगरा एज्युकेशन सोसायटी, नटावद, ता.जि.नंदुरबार संस्थेची जागा संकुल समिती व संस्था यांच्यात करार करून प्राप्त करण्याची कार्यवाही चालु होती. परंतु सदर संस्थेने दिनांक २८/०९/२०१७ च्या पत्रान्वये करार रद्द केल्यामुळे शहरातील स.क्र. ४२६/अ/१अ या जागेवर बांधकाम करण्याचे ठरले. त्यानुसार सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत अंदाजपत्रक व आराखडे तयार करण्यात आले असून क्रीडा संकुल समितीस प्राप्त झाले आहेत. अतिक्रमण हटविण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयातील रिक्त जागांची माहिती विद्यापीठाकडे उपलब्ध नसल्याबाबत

(३८) * ४५४३५ श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयाच्या प्रथम वर्ष पदवी अभ्यासक्रमाच्या तिन्ही गुणवत्ता याद्या जाहीर झाल्या असूनही महाविद्यालयातील रिक्त जागांची माहिती विद्यापीठाकडे उपलब्ध नसल्याचे दिनांक ३१ जुलै, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त कारणास्तव प्रवेश न मिळालेल्या विद्यार्थ्यांची विविध महाविद्यालयात चौकशीसाठी फेऱ्या होवून माहिती मिळत नसल्याने सदरहू विद्यार्थ्यांना प्रवेशाच्या माहितीविनाच परतावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू प्रवेशाची दिलेली नोंदणीची मुदत समाप्त होत असल्याने नोंदणीकरीता मुदतवाढ देण्यात यावी अशी मागणी विद्यार्थी करित आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) सर्व महाविद्यालयांच्या प्रवेश प्रक्रिया सुलभ होण्यासाठी व एकसमान प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी विद्यापीठाने गुणवत्ता यादी जाहीर करण्याविषयी विविध परिपत्रकान्वये आदेशित केले होते. सदर वेळापत्रकाची मुदत संपुष्टात आल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी प्रवेश प्रक्रिया तारीख वाढविण्यासाठी विनंती अर्ज केले होते त्यास अनुसरून मुंबई विद्यापीठाने विविध परिपत्रकान्वये ज्या महाविद्यालयात रिक्त जागा आहेत अशा महाविद्यालयास विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यासाठी आदेश निर्गमित केले. त्यानंतर विद्यार्थी प्रवेशापासून वंचित असल्याची तक्रार विद्यापीठास प्राप्त झालेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**समुद्रपूर (ता.हिंणघाट, जि.वर्धा) येथील पुरवठा
निरीक्षकाने गैरव्यवहार केल्याबाबत**

(३९) * ४३९७५ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.हरिसिंग राठोड : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३५२९९ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) समुद्रपूर (ता.हिंणघाट, जि.वर्धा) येथील पुरवठा निरीक्षकाने माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान गैरव्यवहार केल्याने संबंधित पुरवठा निरीक्षकाविरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम ८ खाली सुरु केलेली कारवाई पूर्ण झाली आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त कारवाईचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे, तसेच कारवाई सुरु असताना त्यांची बदली अन्य ठिकाणी करण्यात आली आहे काय, त्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित पुरवठा निरीक्षकाविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१) नाही.

- (२) महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ च्या नियम ८ खाली विभागीय चौकशी सुरु करण्यात आली असून चौकशी अंतिम टप्प्यात आहे. कारवाई सुरु असताना अपचारी श्री.आर.एल.गायकवाड यांची देवरी, जि. गोंदिया येथे बदली केली आहे.
- (३) शिस्तभंगविषयक तथा नियुक्ती प्राधिकारी म्हणून विभागीय आयुक्त नागपूर विभाग, नागपूर यांचेकडे कार्यवाही सुरु आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**हिंगोली जिल्हा परिषदेने अप्रशिक्षित शिक्षकांना
प्रशिक्षित शिक्षकांची वेतनश्रेणी दिल्याबाबत**

(४०) * ४४६०७ श्री.विप्लव बाजोरिया : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिल्हा परिषदेने हिंगोली जिल्ह्यातील ड्रीमट्रेन्ड (अप्रशिक्षित) शिक्षकांना प्रशिक्षित शिक्षकांची वेतनश्रेणी चुकीने देण्यात आल्यामुळे सदर रक्कम शिक्षकांच्या सेवानिवृत्ती वेतनातून वसूल करण्यात येणार असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) अप्रशिक्षित शिक्षकांनी मा.उच्च न्यायालयात दाखल केलेल्या रिट याचिकेच्या अनुषंगाने मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक १४/०१/२०१५ मध्ये दिलेल्या निर्णयाविरुद्ध मा.उच्च न्यायालयात पुनर्विलोकन याचिका दाखल करण्यात आलेली आहे.

सदर प्रकरणी अवमानाची कार्यवाही टाळण्याच्यादृष्टीने मा.न्यायालयाच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करणे आवश्यक असल्याने याचिकाकर्त्यांना मा.न्यायालयाने निदेशित केल्यानुसार आर्थिक लाभ, मा.न्यायालयातील दाखल पुनर्विलोकन याचिका व मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाच्या अधिन राहून दिलेले आहेत. सद्यःस्थितीत प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात प्राविण्य प्राप्त खेळाडूंना शासकीय नोकरीसाठी
५ टक्के आरक्षण लागू करण्याबाबत**

(४१) * ४४७६६ श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय क्रीडा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विविध क्रीडा संघटनांकडून आयोजित करण्यात येत असलेल्या राज्य शालेय क्रीडा स्पर्धा व राष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धांमध्ये सहभागी होणाऱ्या खेळाडूंना शासकीय नोकर भरतीमधील ५ टक्के खेळाडूंचे आरक्षण देण्यात यावे अशी मागणी अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य ऑलिम्पिक असोसिएशन यांनी दिनांक १७ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास शासनास केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मागणीबाबत शासनाकडून केलेल्या वा करण्यात येत असलेल्या कार्यवाहीबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) तसेच पुणे, औरंगाबाद, सांगली महानगरपालिकांच्या धर्तीवर राज्यातील इतर सर्व महानगरपालिकांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धांमध्ये पदकविजेत्या तसेच छत्रपती पदक विजेत्या खेळाडूंना महानगरपालिकेचा ठराव करून अधिकारी पदावर नेमणुक देण्याबाबतचे निर्देश शासनाकडून देण्यात येणार आहेत काय, असल्यास किती कालावधीमध्ये शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येतील,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) होय, राज्यातील प्राविण्य प्राप्त खेळाडूंना शासकीय, निमशासकीय व इतर क्षेत्रात नोकरीसाठी ५ टक्के आरक्षित लागू करण्यासाठी दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी सर्व समावेशक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. सदर शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट "अ" नुसार राष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धेत व राज्यस्तरीय शालेय क्रीडा स्पर्धेत प्राविण्य प्राप्त करणाऱ्या खेळाडूंना अनुक्रमे गट-ब व गट-क पदासाठीचे आरक्षण लागू करण्यात आले आहे. तथापि, राज्यातील विविध क्रीडा संघटनांकडून आयोजित करण्यात येत असलेल्या राज्य शालेय क्रीडा स्पर्धा व राष्ट्रीय शालेय क्रीडा

स्पर्धामध्ये सहभागी होणाऱ्या खेळाडूंना ५ टक्के आरक्षण लागू करण्याचा प्रस्ताव सद्यःस्थितीत शासनाच्या विचाराधीन नाही.

(३) राज्याचे नाव उज्ज्वल केलेल्या अत्युच्च गुणवत्ताधारक खेळाडूंना शासन सेवेत थेट नियुक्ती देण्याकरीता दिनांक ०९/१२/२०१० च्या शासन निर्णयान्वये विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार कार्यवाही करण्यात येते. त्यामुळे महानगरपालिकांच्या कार्यक्षेत्रातील राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धेतील पदक विजेते खेळाडू तसेच शिवछत्रपती क्रीडा पुरस्कारार्थींना महानगरपालिकेचा ठराव करून शासन सेवेत नियुक्ती करण्याचे निर्देश देण्याचा विषय सद्यःस्थितीत शासनाच्या विचाराधीन नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अंबरनाथ (जि.ठाणे) येथील व्हर्टिक्व एनर्जी प्रायव्हेट लि.

कंपनीतील कामगारांना विषबाधा झाल्याबाबत

(४२) * ४५४५७ श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अंबरनाथ (जि.ठाणे) येथील आनंदनगर महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामधील व्हर्टिक्व एनर्जी प्रायव्हेट लिमिटेड कंपनीत काम करणाऱ्या १८ कामगारांना जेवणातून विषबाधा झाल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने सदर घटेनस जबाबदार असणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

(२) होय. संबंधित पेढीचा परवाना निलंबित करण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

बोईसर (ता.जि.पालघर) येथे दूषित पाणीपुरवठा होत असल्याबाबत

(४३) * ४५८७३ अॅड.अनिल परब, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय

पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बोईसर (ता.जि.पालघर) येथील ओम साईनगर, आनंदीनगर, आदर्शनगर या परिसरातील नागरिकांना दूषित मातीमिश्रित पाण्याचा पुरवठा होत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या दुसऱ्या पंधरवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, या परिसरात पाच ते सहा दिवसाआड पाणीपुरवठा केला जात असून गढूळ पाण्याच्या पुरवठ्यामुळे नागरिकांच्या आरोग्यावर विपरीत परिणाम होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार बोईसर येथे शुध्द पाण्याचा पुरवठा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे अंशतः खरे आहे.

सदर परिसर हा बोईसर (ता.जि.पालघर) या ग्रामपंचायतीत येत असून यातील पाईपलाईन माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये नादुरुस्त झाली होती. परिणामी या परिसरात माती मिश्रित व गढूळ पाणीपुरवठा एक दिवस झाला होता. यावेळी ग्रामपंचायतीने सदर परिसरात मेडीक्लोरचे वाटप केले होते. तसेच पाईपलाईनची दुरुस्ती ग्रामपंचायतीकडून त्वरित करून पाणीपुरवठा सुरळीत केला आहे. सद्यःस्थितीत सदर परिसरात माती मिश्रित व गढूळ पाण्याचा पुरवठा होत नाही.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

सदर परिसरात सद्यःस्थितीत अस्तित्वात असलेल्या नळ जोडणीद्वारे पाणीपुरवठा अपुरा पडत असल्याने पाच ते सहा दिवसांनी पाणीपुरवठा होत आहे. यानुषंगाने महाराष्ट्र औद्योगिक महामंडळ, तारापूर यांचेकडे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पालघर यांनी नवीन नळ जोडणीची मागणी केली असता त्यांच्याकडून नवीन दोन सहा इंची नळ जोडण्या मंजूर करण्यात आल्या आहेत.

तथापि, सद्यःस्थितीत गढूळ पाणीपुरवठा होत नसून याचा नागरिकांच्या आरोग्यावर कोणत्याही प्रकारचा विपरीत परिणाम झालेला नाही.

(३) सदर परिसरात ग्रामपंचायतीमार्फत मेडीक्लोरचे वाटप केले असून नादुरुस्त पाईपलाईन तात्काळ दुरुस्त करण्यात आली. तसेच अपुऱ्या पाणी पुरवठ्यावर उपाययोजना म्हणून नवीन दोन सहा इंची नळ जोडण्या मंजूर झाल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्ह्यातील आदिवासी कुटुंबांना अंत्योदयाचा
इष्टांक वाढवून देण्याबाबत**

(४४) * ४६०१० श्रीमती विद्या चव्हाण : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर येथील आदिवासी बहुल जिल्ह्यात आदिवासींच्या दारिद्र्यामुळे अनेक बालके मृत्यू पावली असून मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयानुसार दारिद्र्यरेषेखाली असणाऱ्या कातकरी आदिवासी कुटुंबांना अंत्योदयाचा इष्टांक वाढवून देण्याबाबत मा.मुख्यमंत्री, मा.अन्न व नागरी पुरवठा मंत्री, प्रधान सचिव, अन्न व नागरी पुरवठा विभाग व जिल्हाधिकारी, पालघर यांच्याकडे लोकप्रतिनिधींनी लेखी पत्राद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हाधिकारी, पालघर यांच्या ३० हजार नवीन अंत्योदय शिधापत्रिकांच्या मागणीचा प्रस्ताव अन्न व नागरी पुरवठा विभागाकडे प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून निवेदनातील मागणीनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, सदरचा निर्णय किती कालावधीत घेण्यात येईल,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१) होय.

(२) व (३) जिल्हा पुरवठा अधिकारी कार्यालय, पालघर यांच्याकडून अंत्योदय अन्न योजनेच्या १७५५ शिधापत्रिकांचा व प्राधान्य कुटुंब लाभार्थ्यांसाठी ४५५८ लाभार्थ्यांचा वाढीव इष्टांक देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास प्राप्त झालेला आहे. त्याप्रमाणे सुधारित वाढीव इष्टांक देण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक जिल्ह्यातील खाजगी अनुदानित शाळांना धान्य पुरवठा करण्याबाबत

(४५) * ४६०६६ श्री.नरेंद्र दराडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्ह्यातील ग्रामीण व शहरी भागातील खाजगी अनुदानित शाळांमधील विद्यार्थ्यांचे कमी होत असलेले प्रमाण रोखण्यासाठी शालेय शिक्षण विभागाकडून देण्यात येणाऱ्या शालेय पोषण आहारांच्या महत्वाकांक्षी योजनेंतर्गत धान्य पुरवठा करण्यात येत नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शालेय पोषण आहार योजनेंतर्गत शासनाकडून देण्यात येणारा धान्य पुरवठा न होण्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शाळांना धान्य पुरवठा करण्याबाबत कार्यवाही करून धान्य पुरवठा न करणाऱ्या जिल्हा पुरवठा अधिकारी व ठेकेदारावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२) व (३) हे खरे नाही. तथापि, नाशिक जिल्ह्यात शालेय पोषण आहार योजनेंतर्गत तांदूळ व धान्यादी मालाचा पुरवठा करणाऱ्या पुरवठादाराकडून विलंबाने पुरवठा होत असल्याने नियमानुसार पुरवठादाराकडून दंड वसूल करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अंबरनाथ औद्योगिक वसाहतीतील उल्हास व काळू नदीचे
प्रदूषण रोखण्याबाबत**

(४६) * ४६१०० श्री.रमेश पाटील : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अंबरनाथ औद्योगिक वसाहतीतील रासायनिक कारखान्यातील प्रक्रिया न केलेले सांडपाणी उल्हासनगर, वालधुनी मार्गे उल्हास व काळू नदीत सोडल्यामुळे नदीच्या प्रदूषणात वाढ झाल्याबाबत कोळी महासंघ यांनी निवेदनाद्वारे दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास शासनाच्या निदर्शनास आणून दिले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त रसायनमिश्रित पाण्यामुळे धाकटे शहाड, मोहोने, गौरीपाडा, वडवली, अटाळी, मांडा, बारावे, गंधारी, कोलीवली, उंबर्डे, सापार्डे, वाडेघर या गावातील नदीचे पाणी खराब झाल्याने शेती, मासेमारी व भाजीपाला यावर परिणाम झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार उल्हास व काळू नदीचे प्रदूषण रोखण्याबाबत कार्यवाही करून नदी प्रदूषित करणाऱ्या कारखान्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) होय. उल्हास व वालधुनी नदी प्रदूषणासंदर्भात मा.राष्ट्रीय हरित लवाद पुणे यांच्याकडे दाखल याचिकेमध्ये मा.लवादाने दिलेल्या निर्देशानुसार सदर नद्यांचे प्रदूषण कमी करण्याकरीता आवश्यक ती कार्यवाही महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाद्वारे प्रदूषणास कारणीभूत असणाऱ्या उद्योगांची वेळोवेळी पहाणी करून कारवाई करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात हजारो विद्यार्थी अकरावी ऑनलाईन
प्रवेशाच्या प्रतिकेत असल्याबाबत**

(४७) * ४४७४२ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात अकरावी ऑनलाईन प्रवेशाच्या चार सर्वसाधारण फेऱ्या आणि एक विशेष फेरी होवूनही हजारो विद्यार्थी प्रवेशाच्या प्रतिकेत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अकरावी प्रवेशाचा गोंधळ सुरु असल्याने ९० दिवसांच्या आत अभ्यासक्रम शिकवून परीक्षा घेण्याचा नियम असून उशीरा येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा अभ्यासक्रम पूर्ण करून परीक्षा घेण्याचे आवाहन महाविद्यालयासमोर आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दरवर्षी दहावीचे निकाल लागल्यानंतर १५ जुलैपर्यंत प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण करण्याच्या उद्देशाने शिक्षण विभागाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे. इ.१० वी.च्या पुनर्परिक्षेच्या निकालातील विद्यार्थी देखील ऑगस्टमध्ये प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी झाले.

(२) ज्या विद्यार्थ्यांचे प्रवेश उशीरा झालेले आहेत त्यांच्याकरीता अतिरिक्त तासिका घेवून अभ्यासक्रम पूर्ण करून घेण्याच्या सूचना सर्व कनिष्ठ महाविद्यालयांना देण्यात आलेल्या आहेत.

(३) सन २०१८-१९ च्या इ.११ वी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेबाबत मा.उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ, नागपूर येथे जनहित याचिका दाखल झालेली होती. सदर जनहित याचिकेमध्ये मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार याद्या सुधारित करण्यात आल्या. यामुळे तसेच अतिवृष्टी इ. कारणामुळे

प्रवेश प्रक्रियेस काही विलंब झालेला आहे. प्रवेश प्रक्रिया कमीत कमी कालावधीत पूर्ण करण्यासाठी प्रवेश प्रक्रियेमध्ये कोणत्या सुधारणा करता येतील, याबाबत सर्व संबंधित घटकांशी विचारविनिमय सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अनुदानित शाळांमध्ये शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवांतर्गत
आशवासित प्रगती योजनेचा लाभ देण्याबाबत**

(४८) * ४४५६६ श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.दत्तात्रय सावंत : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२३४७ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनुदानित शाळांमध्ये शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजनेचा लाभ देण्याबाबत मा.उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने दिलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने शासनस्तरावरून कोणती कार्यवाही करण्यात आली आहे,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच केलेल्या कार्यवाहीचे स्वरूप काय आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) शासनस्तरावर आवश्यक कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्ह्यात दूषित पाणी आढळल्याबाबत

(४९) * ४४६९६ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गोंदिया जिल्ह्यात ४० प्राथमिक आरोग्य केंद्रामार्फत अणुजैविक पाणी नमुन्याची तपासणी केली असता ३०२ स्त्रोताचे पाणी दूषित असल्याचे दिनांक २५ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

गोंदिया जिल्ह्यातील सार्वजनिक पिण्याच्या पाण्याच्या स्त्रोतांचे दिनांक १ एप्रिल, २०१८ ते ३० सप्टेंबर, २०१८ पर्यंत १०४६२ नमुन्यांची अणुजैविक तपासणी करण्यात आली असून त्यापैकी ९८९६ नमुने अणुजैविक दृष्ट्या योग्य असून ५६६ स्त्रोत जागतिक आरोग्य संघटनेच्या (WHO) च्या ठरवून दिलेल्या मर्यादेपेक्षा अणुजैविक नमुने पिण्यास अयोग्य असल्याचे आढळून आले आहेत.

(२) गोंदिया जिल्ह्यातील एकूण १४३८ नमुनांपैकी ३०२ नमुना अणुजैविकदृष्ट्या दूषित असल्याबाबत जिल्हा आरोग्य प्रयोगशाळेद्वारे तालुका आरोग्य अधिकारी कार्यालयास व जिल्हा आरोग्य अधिकारी कार्यालयास ई-मेलद्वारे कळविलेले आहे. प्रयोगशाळेच्या सूचनेनुसार संबंधित ग्रामपंचायतला दूरध्वनीद्वारे दूषित स्त्रोताचे त्वरीत सुपर क्लोरीनेशन करून पाणी नमुना फेरतपासणीकरीता पाठविण्यासाठी संबंधित प्रा.आ. केंद्रामार्फत संबंधित ग्रामपंचायतीला कळविण्यात आलेले आहे.

पाणी नमुने तपासणीबाबत तालुकास्तरावर तसेच जिल्हास्तरावर होणाऱ्या सभेमध्ये नियमित आढावा घेण्यात येतो.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर जिल्ह्यातील जलस्त्रोत दूषित असल्याबाबत

(५०) * ४४४१६ श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) चंद्रपूर जिल्ह्यातील ३९ आरोग्य केंद्रामार्फत १ हजार ९३१ तर शहरी विभागातील ५७७ अशा २ हजार ५०८ पाणी नमुन्याची तपासणी आरोग्य विभागाने केली असता जिल्ह्यातील १०३ गावातील जलस्त्रोत दूषित असल्याचे आरोग्य विभागाने केलेल्या सर्व्हेक्षण अहवालातून दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर दूषित पाण्यामुळे नागरीकांच्या आरोग्यावर परिणाम होत असून दूषित पाण्याची टक्केवारी ११.९२ असल्याचे दिसून आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दूषित पाण्यावर नियंत्रण आणण्यासाठी कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

चंद्रपूर जिल्ह्यात माहे जून, २०१८ या महिन्यात ग्रामीण भागातील एकूण १०३१ व शहरी भागातील ५७७ अशी एकूण २५०८ पाणी नमुने तपासणीसाठी पाठविले त्यापैकी ग्रामीण भागातील २३६ व शहरी भागातील ६३ असे एकूण २९९ नमुने (म्हणजे ११.९२ %) दूषित आढळले आहेत.

(२) व (३) हे अंशतः खरे आहे.

दूषित पाण्याची टक्केवारी ११.९२ आहे हे खरे असून, आरोग्य विभागाकडून दूषित पाण्याचा अहवाल आल्यानंतर संबंधित ग्रामपंचायतीकडून नियमितपणे दूषित पाण्याच्या स्त्रोताचे शुध्दीकरण करण्यासाठी आरोग्य विभाग, पंचायत समिती व पंचायत विभागाकडून पाठपुरावा करून दूषित स्त्रोताचे पाणी नमुने योग्य येईपर्यंत सतत पाठपुरावा करण्यात येत असतो. नियमित ओ.टी. टेस्ट करून निरीक्षण करण्यात येते. साथीच्या रोगावर प्रतिबंध घालण्यासाठी तालुका व प्राथमिक आरोग्य केंद्रस्तरावर २४ x ७ साथरोग नियंत्रण पथक आवश्यक औषधी साठ्यांसह कार्यरत असून जिल्हास्तरावर जलद प्रतिसाद पथक सज्ज आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील सर्व शाळांत मराठी भाषा विषय अनिवार्य करण्याबाबत

(५१) * ४४०५० श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पश्चिम बंगाल, तामिळनाडू, कर्नाटक, आंध्रप्रदेश, गुजरात, केरळ इत्यादी राज्यातील सर्व शाळांत स्थानिक मातृभाषा हा विषय इयत्ता १ ते १० वी पर्यंत अनिवार्य केला असून त्याच धर्तीवर महाराष्ट्रातील सर्व शाळांत मराठी भाषा हा विषय इयत्ता १० वी पर्यंत अनिवार्य करण्याबाबतची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.शालेय शिक्षण मंत्री यांचेकडे दिनांक १६ जुलै, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू मागणीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्रातील सर्व शाळांत मराठी भाषा हा विषय इयत्ता १० वी पर्यंत अनिवार्य करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच सदर निर्णयाचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील महाविद्यालयांमध्ये लक्ष्यभेद कारवाई दिवस

(सर्जिकल स्ट्राइक) साजरा करण्याबाबत

(५२) * ४४१९४ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील महाविद्यालयांना दिनांक २९ सप्टेंबर हा दिवस लक्ष्यभेद कारवाई दिवस (सर्जिकल स्ट्राइक) म्हणून साजरा करण्याचा आदेश विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दिनांक २० सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास दिला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर दिवस कशा प्रकारे साजरा करावयाचा याचे प्रारूप ठरविण्यात आले आहे काय, तसेच उक्त आदेश देण्याबाबतचा उद्देश काय आहे ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१८ च्या पत्रान्वये राज्यातील महाविद्यालयांना दिनांक २९ सप्टेंबर हा दिवस लक्ष्यभेद कारवाई दिवस (सर्जिकल स्ट्राइक) म्हणून साजरा करण्याचे आदेश दिलेले आहेत.

(२) दिनांक २९ सप्टेंबर हा दिवस लक्ष्यभेद कारवाई दिवस (सर्जिकल स्ट्राइक) म्हणून कशा प्रकारे साजरा करावा याबाबतचे प्रारूप विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१८ च्या पत्रान्वये ठरविण्यात आले आहे. सदर प्रारूपातील कार्यक्रमाचे स्वरूप विचारात घेता सदर कार्यक्रमांमधून महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये देशाच्या सीमेवर कार्यरत सैनिकांनी केलेल्या त्यागाची जाणीव जागृत करणे, देशवासियांच्या मनात सैनिकांबाबत कृतज्ञेची भावना जागृत करणे, देशप्रेमाची भावना जागविणे असा आहे.

शासकीय अभियांत्रिकी संस्थांमधील रिक्त पदे भरण्याबाबत

(५३) * ४४९५९ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१५१३ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालये/तंत्रनिकेतने यांमधील गट-अ व गट-ब संवर्गातील बिंदूनामावल्या ऑफलाईन व ऑनलाईन पध्दतीने शासनास सादर करण्याची तंत्र शिक्षण संचालनालयामार्फत सुरु असलेली कार्यवाही पूर्ण झाली आहे काय,

(२) असल्यास, शासकीय अभियांत्रिकी संस्थांमधील पदांच्या आकृतिबंधाची पडताळणी करून वित्त विभागाच्या मान्यतेस्तव सादर करण्याची कार्यवाही पूर्ण झाली आहे काय,

(३) तसेच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून प्राप्त झालेल्या शिफारशीनुसार शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालये/तंत्रनिकेतने यांमधील नियुक्त्या देण्याची कार्यवाही पूर्ण झाली असून ज्या नियुक्त्यांसंदर्भात न्यायालयीन प्रकरणे प्रलंबित आहेत, त्यावरील कार्यवाही पूर्ण झाली आहे काय, सदरहू कार्यवाही केव्हापर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सर्व शासकीय/शासन अनुदानित अभियांत्रिकी महाविद्यालये/तंत्रनिकेतने यांमधील पदांचा सुधारीत आकृतिबंध निश्चित करून रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

शासकीय अभियांत्रिकी/औषधनिर्माणशास्त्र पदवी महाविद्यालयातील रिक्त असलेल्या एकूण ५३३ पदांपैकी ५०४ पदांच्या ऑनलाईन बिंदूनामावल्या तर पदविका महाविद्यालयातील रिक्त असलेल्या एकूण ८०९ पदांपैकी ५७४ पदांच्या ऑनलाईन बिंदूनामावल्या तंत्र शिक्षण संचालनालयाकडून शासनास प्राप्त झाल्या आहेत. त्यापैकी बहुतांश ऑनलाईन बिंदूनामावल्या सामान्य प्रशासन विभागाकडे मान्यतेसाठी सादर करण्यात आल्या आहेत.

(२) शासकीय अभियांत्रिकी संस्थांमधील पदांचा आढावा घेण्याची कार्यवाही तंत्र शिक्षण संचालनालयस्तरावर सुरू असून ती अंतिम टप्प्यात आहे.

(३) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून प्राप्त झालेल्या शिफारशीनुसार शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालयांमधील नियुक्त्यांची कार्यवाही पूर्ण झाली असून शासकीय तंत्रनिकेतनांमधील नियुक्त्यांबाबतची कार्यवाही सुरू आहे. तथापि, ज्या नियुक्त्यांसंदर्भात न्यायालयीन प्रकरणे प्रलंबित आहेत, त्या प्रकरणी मा.न्यायालयाच्या आदेशास अनुलक्षून नियमोचित कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) व (५) तंत्र शिक्षण संचालनालयस्तरावर सुरू असलेली पदांच्या आढाव्याबाबतची कार्यवाही अंतिम टप्प्यात आहे. तदनंतर वित्त विभागाच्या मान्यतेने आकृतिबंध निश्चित झाल्यानंतर महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडे नियमित पदभरतीसंदर्भात मागणीपत्र पाठविता येणे शक्य होईल.

राज्यातील टीईटी पात्रता उत्तीर्ण उमेदवारांना न्याय देण्याबाबत

(५४) * ४४०१० श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.हरिसिंग राठोड, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात "टीईटी" पात्रता प्राप्त करण्याची वाढविलेली मुदत सन २०१५ मध्ये संपूनही शासनाने सेवेतील शिक्षकांना आणखी तीन प्रयत्नात "टीईटी" उत्तीर्ण होण्याची संधी सन २०१६ मध्ये दिली, तसेच इयत्ता आठवीपर्यंतच्या शिक्षकांसाठी "टिचर्स एलिजीबिलिटी टेस्ट" (टीईटी) परीक्षा उत्तीर्ण होणे ही शिक्षण कायदयानुसार ठरवून दिलेली पात्रता असून राज्यात सध्या सुमारे ६४ हजार टीईटी उत्तीर्ण झालेले उमेदवार नोकरीच्या प्रतिकेत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, तसेच राज्यातील खाजगी अनुदानित व जिल्हा परिषदांच्या प्राथमिक शाळांमध्ये सुमारे २० हजार ६६१ शिक्षकांची पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात टीईटी परीक्षा उत्तीर्ण झालेले उमेदवार उपलब्ध असून शिक्षकांची पदे रिक्त असतांना सदर उमेदवारांना नोकरीची संधी न देता गत अनेक वर्षांपासून टीईटी उत्तीर्ण नसलेल्या व सेवेत असलेल्या शिक्षकांना नियमबाह्य पध्दतीने वेळो-वेळी केंद्र शासनाच्या पूर्वसंमतीशिवाय मुदतवाढ देण्यात आल्याने टीईटी परीक्षा उत्तीर्ण असलेल्या उमेदवारांवर अन्याय व शिक्षण कायद्याचे उल्लंघन होत असल्यामुळे यास मा.उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात एक जनहित याचिका दाखल झालेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या संदर्भात शालेय शिक्षण विभागाच्या उपसचिवांनी व प्रधान सचिवांनी मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांना सादर केलेली दोन प्रतिज्ञापत्रे समाधानकारक नसल्यामुळे राज्याच्या मुख्य सचिवांनी याबाबत दोन

आठवड्यात सविस्तर माहिती सादर करावी असे आदेश मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ९ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास शासनास दिलेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून टीईटी पात्रता धारण केलेल्या उमेदवारांना न्याय मिळण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच शासनाचे हे दोन्ही निर्णय शिक्षण हक्क कायद्याचे उल्लंघन करणारे व बेकायदा असल्याने याबाबत शासन सुधारणा करणार आहे काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) राष्ट्रीय शिक्षक शिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार राज्यातील प्राथमिक शिक्षक पदाकरीता शिक्षक पात्रता परीक्षा उत्तीर्ण होणे दिनांक १३/०२/२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. सदर पात्रता परीक्षा वर्षातून किमान एकदा घेण्यात येते.

सदर पात्रता धारण न केलेल्या तथापि, दिनांक १३/०२/२०१३ नंतर प्राथमिक शिक्षक पदावर नियुक्त केलेल्या शिक्षकांना सदर पात्रता परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी दिनांक ३०/०६/२०१६ च्या शासन परिपत्रकान्वये तीन संधी देण्यात आलेल्या होत्या. केंद्र शासनाने सदर पदाकरीता आवश्यक अर्हता प्राप्त करण्याकरीता दिनांक ३०/०३/२०१९ पर्यंत मुदतवाढ दिनांक ०९/०८/२०१७ च्या अधिसूचनेन्वये दिलेली आहे. त्यानुसार सुधारित मुदत दिनांक २४/०८/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात आलेली आहे. सन २०१८-१९ च्या संचमान्यतेत अतिरिक्त झालेल्या शिक्षकांच्या समायोजनानंतर रिक्त पदांची संख्या निर्धारित होईल.

शिक्षक पात्रता परीक्षा उत्तीर्ण उमेदवारांच्या नियुक्तीस अनुसरून मा.उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद येथे दाखल याचिका क्र. ८४६४/२०१७ यामध्ये आवश्यक त्या प्रतिज्ञापत्राद्वारे राज्य शासनाची भूमिका मा.न्यायालयात दाखल करण्यात आलेली आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) शिक्षक पात्रता परीक्षा पात्र होण्याच्या अटीस अधीन राहून शिक्षण सेवक पदावरील नियुक्तीस मान्यता दिलेल्या संबंधित प्राधिकाऱ्यांविरुद्ध शिस्तभंग विषयक कारवाई करण्याकरीता आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना दिनांक ०९/१०/२०१८ च्या पत्रान्वये सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अनुदानित शाळांना योजनाबाह्यमध्ये रुपांतरीत करण्याबाबत

(५५) * ४५२०८ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.विक्रम काळे, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.दत्तात्रय सावंत : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विनाअनुदानित शाळांना अनुदान देताना पंचवार्षिक योजनेंतर्गत निधी दिला जात असून पंचवार्षिक योजना संपल्यानंतर सदर शाळा योजनाबाह्य कृती आराखड्याबाह्य केल्या जातात व त्यांना नियमित निधी मंजूर केला जातो, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २००७ ते सन २०१२ व सन २०१२ ते सन २०१७ या १० वर्षांपासून अनुदान मंजूर झालेल्या शाळा कृती आराखड्यामध्ये असल्यामुळे त्यांच्या नियमित वेतनावर अडचणी निर्माण झाल्या आहेत, तसेच शासनाने माहे मार्च, २०१८ मध्ये काही लेखाशीर्ष यामधून वगळले परंतु १९०१ हा लेखाशीर्ष यामधून वगळण्यात आला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अनुदानित शाळांना योजनांतर्गत मधून योजनाबाह्यमध्ये रुपांतरीत करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) दिनांक २७ जानेवारी, २०१७ च्या शासन निर्णयानुसार शालेय शिक्षण विभागाच्या अर्थसंकल्पीय प्रकाशनातील वेतनाच्या योजना या अनिवार्य खर्चामध्ये समाविष्ट करण्यात आल्या आहेत. तथापि, शालेय शिक्षण विभागाचे आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील कार्यक्रमाखाली असलेल्या वेतनाच्या योजना कार्यक्रमावरील खर्चाकडेच ठेवण्याचा निर्णय घेण्यात आला असल्याने सदर लेखाशीर्ष अनिवार्य खर्चात समाविष्ट करता येत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जयपूर (ता.मोताळा, जि.बुलढाणा) येथील श्री.गोविंदा गवई यांच्या
कुटुंबियांना आर्थिक व अन्य मदत देण्याबाबत**

(५६) * ४५६९० श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे :
सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जयपूर (ता.मोताळा, जि.बुलढाणा) येथील श्री.गोविंदा गवई यांचा आधार
कार्ड लिंक नसल्याने स्वस्त धान्य न मिळाल्यामुळे उपासमार होऊन दिनांक
२१ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास मृत्यू झाला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मयत गोविंदा गवई यांच्या पत्नीने उपरोक्त प्रकरणी लेखी
तक्रार केल्यानंतर जिल्हा प्रशासनाने प्राथमिक चौकशीचे आदेश दिले आहेत,
हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने आधार कार्ड लिंक असल्याशिवाय स्वस्त धान्य
शिधापत्रिकाधारकांना देऊ नये, अशाप्रकारचे विशिष्ट आदेश काढले आहेत
काय, तसेच प्राथमिक चौकशीत काय निष्पन्न झाले व त्यानुसार संबंधित
दोषीविरुद्ध सदोष मनुष्यवधाचा गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे काय,

(४) तसेच, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मयत व्यक्तीच्या
कुटुंबियांना आर्थिक व अन्य मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा
करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही, मृतक गोविंदा गवई यांचा मृत्यू दिनांक २२/०९/२०१८ रोजी झाला व मृत्यू भुकबळीने झाल्याची तक्रार लगेच नोंदविण्यात आलेली नसून मृत्यूच्या ७ दिवसानंतर दिनांक २८/०९/२०१८ रोजी तक्रार तहसिल कार्यालय मोताळा, जि.बुलढाणा येथे नोंदविण्यात आली आहे. सदर मृत्यू भुकबळीने झाल्याचा शवविच्छेदन अहवाल नाही.

श्री.गोविंद गवई यांच्या शिधापत्रिकेची नोंद Ration card Management System (RCMS) या Online प्रणालीमध्ये करण्यात आलेली नव्हती.

(२) अंशतः खरे आहे, श्री.गोविंदा गवई, जयपूर (ता.मोताळा, जि.बुलढाणा) यांचा स्वस्त धान्याअभावी उपासमार झाल्यामुळे भुकबळी होवून मृत्यू झाल्याच्या उक्त तक्रारीचे अनुषंगाने जिल्हाधिकारी, बुलढाणा यांनी चौकशीचे आदेश दिले होते.

(३) आधार कार्ड लिंक असल्याशिवाय स्वस्त धान्य शिधापत्रिकाधारकांना देऊ नये, असे शासनाचे आदेश नाहीत.

पात्र लाभार्थ्यांना ई-पॉसद्वारे धान्य वाटप करता येत नसल्यास ओळख पटवून manual पध्दतीने धान्य देण्याची परवानगी देण्यात आली आहे. शासनाचे असेही स्पष्ट आदेश आहेत की, पात्र शिधापत्रिकाधारकाला विना शिधा जिन्नस परत पाठविले जाणार नाही, याबाबत योग्य दक्षता घेण्यात यावी.

तसेच उक्त चौकशीअंती रास्तभाव दुकानदार दोषी आढळून आले आहेत. तसेच तहसिल कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी जबाबदार आढळून आले आहेत. संबंधित दुकानाचा परवाना रद्द करण्यात आला आहे व श्री.जे.डी.पाटील, क.लि. यांना निलंबित करण्यात आले आहे.

(४) होय, मृतक गोविंदा गवई यांची पत्नी श्रीमती पंचफुला गवई यांना संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेचा मासिक रुपये ६०० अनुदानाचा लाभ देण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात सर्वशिक्षा अभियानांतर्गत शिक्षक अनुदान निधी
खाजगी शाळांना देण्याबाबत**

(५७) * ४४३३४ डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सर्व शिक्षा अभियानांतर्गत आठवीपर्यंतचे वर्ग असणाऱ्या सर्व शाळांना विद्यार्थी पटसंख्येनुसार शासनाकडून देण्यात येत असलेला शिक्षक अनुदान निधी हा सन २०१८-१९ मध्ये खाजगी शाळांना वगळून देण्यात येत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार राज्यातील खाजगी शाळांबाबत करण्यात येत असलेला दुजाभाव नष्ट करून संयुक्त अनुदानामध्ये खाजगी शाळांनाही समाविष्ट करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२) व (३) भारत सरकारच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार समग्र शिक्षा अभियान अंतर्गत संयुक्त शाळा अनुदान (Composite School Grant) हे केवळ स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांनाच मंजूर आहे.

**कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग गॅझेटेड टिचर्स असोसिएशन
यांच्या मागण्यांबाबत**

(५८) * ४४०१८ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग, गॅझेटेड टिचर्स असोसिएशन यांनी करिअर अॅडव्हान्स स्कीम आणि अन्य मागण्यांबाबत शासनाला निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर असोसिएशनच्या मागण्या व प्रश्न काय आहेत व त्यावर शासनाची भूमिका काय आहे,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित संस्थांमधील २०० शिक्षकांना निवृत्ती पूर्वी पदोन्नती देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

(२) व (३) कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग गॅझेटेड टिचर्स असोसिएशन यांनी सहयोगी प्राध्यापक पदावर रुपये ३७४००-६७००० ग्रेड वेतन ९००० या वेतनश्रेणीमध्ये ३ वर्षे सेवा आणि पीएचडी प्राप्त केल्यानंतर शैक्षणिक कामगिरी निर्देशांक (API : Academic Performance Indicator) बाबतची अट वगळून प्राध्यापक पदावर रुपये ३७४००-६७००० ग्रेड वेतन १०००० या वेतनश्रेणीमध्ये नियुक्त होण्यास पात्र ठरविण्याबाबत विनंती केलेली आहे.

तंत्रशिक्षणाशी संबंधित शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांशी संबंधित असणाऱ्या शैक्षणिक अर्हता, वेतनश्रेणी, सेवा शर्ती, करिअर अँडव्हांसमेंट स्कीमच्या अनुषंगाने अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेकडे प्राप्त झालेल्या तक्रारी/विसंगती दूर करण्याच्या अनुषंगाने परिषदेने दिनांक ०४/०१/२०१६ रोजी अधिसूचना प्रसिध्द केलेली आहे. कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग गॅझेटेड टिचर्स असोसिएशन यांनी केलेल्या मागणीच्या अनुषंगाने परिषदेने दिनांक ०४/०१/२०१६ च्या अधिसूचनेमध्ये खुलासा केलेला आहे. परिषदेच्या दिनांक ०४/०१/२०१६ च्या अधिसूचनेच्या अनुषंगाने वित्त विभागाच्या सहमतीने योग्य ते आदेश निर्गमित करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई विद्यापीठाने सुरु केलेल्या श्रेयांकश्रेणी पध्दतीचा
फेरविचार करण्याबाबत**

(५९) * ४४२७८ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केंद्रीय विद्यापीठ अनुदान आयोगानुसार मुंबई विद्यापीठाने श्रेयांकश्रेणी पध्दत सुरु केली असून सद्यःस्थितीमध्ये ६०:४० ही पध्दत विधी शाखेसाठी लागू केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, विद्यार्थ्यांना पास होण्यासाठी ६० गुणांच्या परिक्षेत १८ गुण मिळवणे व ४० गुणांच्या परिक्षेत १२ गुण मिळविणे बंधनकारक असल्याने एकत्रित पासिंगसाठी ४० गुणांचा पासिंग रेशो ठेवण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर निर्णयामुळे शिक्षणाचा दर्जा कमी होत असल्याने विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता कमी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर विभागातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना शासन
नियमानुसार वेतनभत्ते मिळत नसल्याबाबत**

(६०) * ४५२७० डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर विभागातील इंग्रजी माध्यमाच्या (कॉन्व्हेंट) खाजगी व्यवस्थापनाच्या शाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना शासन नियमानुसार वेतन, भत्ते व इतर सुविधा दिल्या जात असून अत्यल्प वेतन दिले जात असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शिक्षक संघटनेच्यावतीने शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना न्याय देण्याबाबत शासनाकडे निवेदने देण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) अशा स्वरूपाची तक्रार अथवा निवेदन प्राप्त झाल्याचे आढळून आले नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सिम्बॉयोसिस महाविद्यालय व सरदार दस्तूर शाळा, पुणे
यांचेकडून अतिरिक्त शुल्क आकारल्याबाबत**

(६१) * ४५२१७ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिम्बॉयोसिस महाविद्यालय व सरदार दस्तूर स्कुल, पुणे या शाळेतील विद्यार्थ्यांकडून वेगवेगळ्या नावाखाली नियमबाह्यपणे अतिरिक्त शुल्क आकारणी तसेच शुल्का संदर्भात शासनाने दिलेल्या नियमांचे पालन केले जात नसल्याने मा.उच्च न्यायालयाने याविषयी शासनाला दोन आठवड्यात खुलासा देण्याचे निर्देश माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान दिल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, विशेषतः मुंबई शहर व उपनगरातील शासन अनुदान प्राप्त व विनाअनुदानित शाळांमधील विद्यार्थ्यांकडून वेगवेगळ्या नावाखाली नियमबाह्यपणे अतिरिक्त शुल्क आकारण्यात येते, परंतु आकारण्यात आलेल्या शुल्काची पावती देण्यात येत नसल्याचे ही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार विद्यार्थी व पालकांची होणारी आर्थिक फसवणूक थांबविण्याबाबत कोणती कार्यवाही करून महाविद्यालय व शाळांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) सिम्बॉयोसिस महाविद्यालय व सरदार दस्तूर स्कुल, पुणे यांनी विद्यार्थ्यांकडून अतिरीक्त फी वसूल केल्याबाबत छात्र शिक्षक कृती संस्था, पुणे यांनी मा.उच्च न्यायालयात जनहित याचिका क्र. ४१/२०१५ दाखल केली आहे. प्रतिवादी यांच्या वकीलांनी निदर्शनास आणलेल्या बाबींच्या अनुषंगाने सरकारी वकीलांनी माहिती देण्याचे निदेश मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक १६/०८/२०१८ रोजीच्या सुनावणी दिले असून प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोकणातील शिक्षक भरती प्रक्रियेमध्ये स्थानिकांना

आरक्षण देण्याबाबत

(६२) * ४४८२६ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२०७६ ला दिनांक १६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोकणातील शिक्षक भरती प्रक्रियेमध्ये स्थानिकांना आरक्षण देण्याबाबतच्या मागणीकरीता कोकणातील स्थानिक युवकांनी उपोषण, आंदोलने व निवेदने देऊन शासनाकडे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, माहे जुलै, २०१८ च्या नागपूर अधिवेशनात कोकणातील स्थानिक आरक्षणाबाबतचा प्रस्ताव विधी व न्याय विभागाकडे पाठविण्यात येईल असे आश्वासन मा.शालेय शिक्षण मंत्र्यांनी दिले असून उक्त प्रस्ताव विधी व न्याय विभागाकडे सादर करण्यात आला आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोकणातील स्थानिकांना शिक्षण भरती प्रक्रियेमध्ये आरक्षण देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) सदर बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील स्वस्त धान्य दुकाने बंद न करण्याबाबत

(६३) * ४४५६७ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रविंद्र फाटक :
सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील स्वस्त धान्य दुकाने बंद होण्याच्या मार्गावर असून सर्वसामान्य शिधापत्रिकाधारकांना स्वस्त धान्य दुकानात धान्याऐवजी तेवढ्या किंमतीचे अनुदान देण्यात येणार असून रोख रक्कम त्यांच्या खात्यात जमा करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मुंबईतील परळ, महालक्ष्मी विभागातील दोन तसेच ठाण्यातील काही दुकानांमध्ये दिनांक १ सप्टेंबर, २०१८ रोजीपासून ही योजना प्रायोगिक तत्वावर लागू केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, धान्याऐवजी थेट रक्कम शिधापत्रिकाधारकांच्या खात्यात जमा करण्याची योजना लागू करण्याची कारणे काय आहेत, तसेच अन्न अधिकारी अभियानाने सदर योजनेला विरोध केला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शासनाच्या उक्त निर्णयामुळे सुमारे १ लाख ७८ हजार स्वस्त धान्य दुकानदार बेरोजगार होऊन त्यांच्यावर अवलंबून असणाऱ्यांवर उपासमारीची वेळ येणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून स्वस्त धान्य दुकाने बंद न करता दारिद्र्यरेषेवरील केशरी शिधापत्रिकाधारकांना धान्य व रॉकेल देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१), (२) व (३) केंद्र शासनाच्या सूचनांनुसार अन्नधान्यावर देण्यात येणारे अनुदान घेण्याबाबत लाभार्थ्यांना पर्यायी सुविधा उपलब्ध व्हावी

यास्तव मुंबई-ठाणे शिधावाटप क्षेत्रातील दोन रास्तभाव दुकानांमध्ये लाभार्थ्यांच्या पसंतीनुसार थेट लाभ हस्तांतरण प्रकल्पाची प्रायोगिक तत्वावर अंमलबजावणी करण्याचा निर्णय शासनाने दिनांक २१ ऑगस्ट, २०१८ रोजी घेतलेला आहे.

(४) हे खरे नाही.

(५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

विनाअनुदानित शाळेतील शिक्षकांना सेवा संरक्षण देण्याबाबत

(६४) * ४५१०० श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.विक्रम काळे : दिनांक ७ मार्च, २०१८ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक २ मधील प्रश्न क्रमांक ३५५४० ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात खाजगी व्यवस्थापनाच्या संस्थांमार्फत विनाअनुदानित तत्वावर शाळा व वर्ग तुकड्या सुरू करण्यात आल्या असून राज्यातील अनुदानित शाळेत विद्यार्थी संख्येअभावी शिक्षक पद अतिरिक्त झाले असल्याने त्या पदाला सेवा संरक्षण देऊन इतर शाळेत समायोजन केले जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विनाअनुदानित शाळेत ८ ते ९ वर्षे विना वेतन सेवा केल्यानंतर विद्यार्थी संख्ये अभावी पद रिक्त झाल्यास त्या पदाला संरक्षण न देता ते पद व्यपगत केले जाते, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदर शाळेत विद्यार्थी संख्येअभावी पद अतिरिक्त झाल्यानंतर विद्यार्थी संख्या वाढल्यास सदर पदाला सेवा संरक्षण देण्याबाबत मागणी केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शाळेत पद वाढलेल्या ठिकाणी या विनाअनुदानित शिक्षकांना सेवा संरक्षण देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) हे खरे आहे.

विनाअनुदानित वर्गावरील शिक्षकांना वेतन देणे व सेवा संरक्षण देणे ही संस्थास्तरावरील बाब आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शालेय पोषण आहार योजनेतर्गत महिला बचत गट व मदतनीसांचे मानधन वाढविण्याबाबत

(६५) * ४४१३७ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सर्व व्यवस्थापनाच्या शाळेतील मुलांना मध्यान्ह भोजन देण्यासाठी महिला बचत गट किंवा मदतनीस यांच्याकडून अन्न शिजवून दिले जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मदतनीसांचे मानधन तूटपुंजे असल्यामुळे शाळांना आहार शिजवून देण्यासाठी मदतनीस उपलब्ध होत नसल्यामुळे मदतनीसांचे मानधन किमान रुपये ५००० करण्याची मागणी केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर मदतनीसांचे मानधन वाढविणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) हे खरे आहे.

- (३) शालेय पोषण आहार योजनेतर्गत शाळास्तरावर आहार तयार करण्यासाठी कार्यरत स्वयंपाकी तथा मदतनीस यांच्या मानधनामध्ये वाढ करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

माथेरान (ता.कर्जत, जि.रायगड) येथे ई-रिक्षा/सीएनजी रिक्षा किंवा बॅटरीवर चालणारी रिक्षा वाहतूक सुरु करण्याबाबत

- (६६) * ४४७२७ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.नागोराव गाणार : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३२६४८ ला दिनांक ७ ऑगस्ट, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
 (१) माथेरान (ता.कर्जत, जि.रायगड) येथे ई-रिक्षा/सीएनजी रिक्षा किंवा बॅटरीवर चालणारी रिक्षा याद्वारे वाहतूक सुरु करण्याबाबतचा प्रस्ताव केंद्रीय सनियंत्रण समितीच्या अभिप्रायासह शासनास फेरसादर करण्याचे जिल्हाधिकारी, रायगड यांना सूचित करण्यात आल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, केंद्रीय सनियंत्रण समितीकडून ई-रिक्षाबाबतचे अंतिम अभिप्राय शासनास प्राप्त झाले आहे काय,
 (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने केंद्रीय सनियंत्रण समितीकडून त्यांचे अंतिम अभिप्राय प्राप्त करून माथेरानमध्ये ई-रिक्षा/सीएनजी रिक्षा किंवा बॅटरीवर चालणारी रिक्षा वाहतूक सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) व (२) माथेरान येथे ई-रिक्षा सुरु करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, रायगड यांच्याकडून प्राप्त प्रस्ताव माथेरान उच्चस्तरीय सनियंत्रण समितीची परवानगी/शिफारसीसह सादर करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, रायगड यांना शासन पत्र दिनांक १८ नोव्हेंबर, २०१७ अन्वये कळविण्यात आले होते, त्यानुषंगाने जिल्हाधिकारी, रायगड यांच्याकडून दिनांक १२ डिसेंबर, २०१७ अन्वये फेरप्रस्ताव सादर करण्यात आला होता.

(३) जिल्हाधिकारी, रायगड यांच्याकडून प्राप्त प्रस्ताव केंद्रीय पर्यावरण, वने व वातावरणीय बदल, मंत्रालय, नवी दिल्ली यांना मान्यतेस्तव सादर करण्यात आला होता. तथापि, केंद्रीय पर्यावरण, वन व वातावरणीय बदल मंत्रालयाने याबाबत मा.सर्वोच्च न्यायालयात प्रकरण न्यायप्रविष्ट असल्याने कायदेशीर सल्ला घेणे आवश्यक असल्याने याबाबत सद्यःस्थितीत परवानगी दिलेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नळ पाणीपुरवठा योजनेकरीता निधी मंजूर करण्याबाबत

(६७) * ४४४८६ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला जिल्हा परिषदेच्या पाणीपुरवठा विभागाकडून सन २००७-२००८ मध्ये ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीच्या खात्यावर निधी मंजूर करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कोटयावधीपेक्षाही अधिक निधी नळ पाणीपुरवठा योजनाकरीता मंजूर करुनही ७२ पैकी ६७ योजना अपूर्ण असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी लाखो रुपये खर्च करुनही बार्शीटाकळी, अकोट, तेल्हारा, बाळापूर, पातूर आणि मूर्तिजापूर तालुक्यातील गावांना नळ पाणीपुरवठा योजनेंतर्गत पाणी मिळाले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार नळ पाणीपुरवठा योजनाकरीता निधी मंजूर करण्याबाबत कार्यवाही करून संबंधित दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे.

अकोला जिल्ह्यात भारत निर्माण कार्यक्रम व राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत घेण्यात आलेल्या १९८ योजनांपैकी माहे ऑक्टोबर, २०१८ अखेर १४६ योजनांची कामे भौतिकदृष्ट्या पूर्ण करण्यात आली आहेत. सद्यःस्थितीत ५२ योजनांची कामे भौतिकदृष्ट्या अपूर्ण आहे.

(३) अंशतः खरे आहे.

अकोला जिल्ह्यात घेण्यात आलेल्या १९८ योजनांपैकी १५९ (१४६+१३) योजनांतून पाणीपुरवठा सुरु करण्यात आला आहे. त्याबाबतचा तालुकानिहाय तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

तालुका	मंजूर योजना	पूर्ण योजना (दिनांक ३१/१०/२०१८ पर्यंत)	प्रगतीपथावरील योजना	
			पाणीपुरवठा सुरु	अद्याप पाणीपुरवठा सुरु न झालेल्या
अकोला	३१	३१	०	०
बारशिटाकळी	४३	२८	४	११
अकोट	२५	२४	०	१
तेल्हारा	२१	१७	१	३
बाळापूर	३१	१९	४	८
पातूर	२६	१०	३	१३
मुर्तिजापूर	२१	१७	१	३
एकूण	१९८	१४६	१३	३९

(४) विभागाच्या दिनांक ०९/०३/२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीकडील अपूर्ण पाणीपुरवठा योजना जिल्हा परिषदेकडे वर्ग करून पूर्ण करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुसार जिल्हा परिषदस्तरावरून कार्यवाही सुरु आहे. तसेच ज्या योजनांमध्ये अनियमितता झाली आहे त्याठिकाणी FIR/ RRC ची कार्यवाही करण्यासाठी निर्देश देण्यात आले आहेत. अपूर्ण योजना पूर्ण करण्यासाठी पुरेसा निधी उपलब्ध आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

आमठाणा केंद्र (ता.सिल्लोड, जि.औरंगाबाद) येथील बंद असलेल्या वस्तीशाळांमध्ये शिक्षकांची नियुक्ती केल्याबाबत

(६८) * ४४६९३ श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आमठाणा केंद्र (ता.सिल्लोड, जि.औरंगाबाद) येथील दोन वस्तीशाळा विद्यार्थी नसल्यामुळे बंद असून शिक्षण विभागाच्यावतीने तेथे चार शिक्षकांची नियुक्ती करण्यात आल्याचे दिनांक ६ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सिल्लोड तालुक्यातील सोमासेवाडी व सावतावाडी या दोन वस्तीशाळा विद्यार्थी नसल्यामुळे बंद असूनही शिक्षण विभागाच्यावतीने येथील शिक्षकांचे इतरत्र समायोजन न करता याच बंद वस्तीशाळांवर एक दोन नव्हेतर चार शिक्षकांची नियुक्ती करण्यात आली असून शिक्षकांना शासनामार्फत वेतन देण्यात येते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे आहे.

(२) जि.प.प्रा.शा. सोमासेवाडी येथील दोन शिक्षकांना अनुक्रमे जि.प.प्रा.शा.पेंडगाव व जि.प.प्रा.शा.आमठाणा, ता.सिल्लोड व जि.प.प्रा.शा. सावतावस्ती येथील दोन शिक्षकांना अनुक्रमे जि.प.प्रा.शा. चारनेर व जि.प.प्रा.शा. चिंचवन, ता.सिल्लोड येथे अध्यापनाचे काम गटशिक्षण अधिकारीस्तरावरून देण्यात आले आहे.

(३) जिल्हा परिषदस्तरावरून तालुकास्तरीय समायोजन करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बीड येथे शनिवारपेठ विभागात झालेल्या गॅस भडक्यात
भाजलेल्या व्यक्तींना आर्थिक मदत देण्याबाबत**

(६९) * ४५४०३ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड येथे शनिवारपेठ विभागात शिवकुमार भिकाजी खर्डेकर यांच्या निवासस्थानी घरगुती गॅसची टाकी बदलल्यानंतर गॅस गळती होवून झालेल्या भडक्यामुळे कुटुंबातील तिघेजण भाजले असल्याची घटना घडली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यामध्ये भाजलेल्या तिघांची प्रकृती अतिशय गंभीर असल्याची माहिती जिल्हा प्रशासनाने दिली असून याबाबत गॅस कंपनीने भाजलेल्या व्यक्तींना आर्थिक मदत दिली आहे काय, तसेच शासनाने गॅस कंपनीवर फौजदारी कारवाई केली आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून भाजलेल्या व्यक्तींना आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.देवेन्द्र फडणवीस : (१) होय, हे खरे आहे.

बीड येथे शनिवारपेठ भागात शिवकुमार भिकाजी खर्डकर यांच्या निवासस्थानी गॅस गळती होऊन झालेल्या भडक्यामुळे कुटुंबातील तिघेजण भाजुन गंभीर जखमी झाले. जखमींपैकी पती व पत्नी दोघेही जिल्हा शासकीय रुग्णालय, बीड येथे औषधोपचार घेत असताना मरण पावले आहेत. तर त्यांची मुलगी गंभीर जखमी झाली आहे. सदर दुर्घटनेची पोलीस स्टेशन पेट, बीड येथे आकस्मित मृत्यू प्रकरणी फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७४ अन्वये गुन्हा नोंद करण्यात आला असून पुढील तपास सुरु आहे.

(२) व (३) सदर घटनेबाबत तहसिलदार, बीड यांनी चौकशी करून पंचनामा केलेला आहे. त्याशिवाय, संबंधित भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लि. कंपनीने आर्थिक भरपाईसाठी संबंधित विमा कंपनीकडे दावा केला आहे. तसेच दुर्घटनेबाबत पोलीस स्टेशन पेट, बीड येथे आकस्मित मृत्यू प्रकरणी फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७४ अन्वये गुन्हा नोंद करण्यात आली आहे. गॅस कंपनीवर अद्यापही फौजदारी कार्यवाही करण्यात आली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

घाटंजी (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील विरुळ गावात पाणी स्त्रोत फ्लोराईड बाधित असल्याबाबत

(७०) * ४४५४८ श्री.हरिसिंग राठोड : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२४५५ ला दिनांक १६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) घाटंजी (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील विरुळ या गावी गेल्या तीन महिन्यात पाणी स्त्रोत फ्लोराईड बाधित असल्यामुळे किडनी रोगाने तीन शेतकरी/शेतमजुरांचा मृत्यू झाल्याचे माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी स्थानिक शासकीय रुग्णालये, आरोग्य विभाग किंवा स्थानिक अधिकाऱ्यांनी या बाबीची योग्य दखल घेतली नसल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर गावातील लोकांना शुध्द पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून मृतकांच्या वारसांना आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खोंडामळी (ता.जि.नंदुरबार) गावात पाणीपुरवठा
योजना कार्यान्वित करण्याबाबत**

(७१) * ४५३९१ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) खोंडामळी (ता.जि.नंदुरबार) हे गाव १२ पाणीपुरवठा योजनेतर्गत येत असून यामध्ये परिसरातील १२ गावांचा समावेश असल्याने त्या १२ गावांना तापी नदीतून लिफ्टद्वारे पाणीपुरवठा करण्याची योजना शासनाने मंजूर केली असून ती अद्यापपर्यंत कार्यान्वित करण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर योजना कार्यान्वित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच उक्त पाणीपुरवठा योजना किती कालावधीत कार्यान्वित करण्यात येणार आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे नाही.

मंजूर योजनेनुसार सर्व कामे पूर्ण करून योजनेतून पाणीपुरवठा सुरु करण्यात आला होता. मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल योजनेतर्गत शासनाच्या धोरणाप्रमाणे सर्व बंद पडलेल्या प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना पुनः सुरु करावयाच्या आहेत.

(२) थकित वीज बिलाअभावी योजना दिनांक ०७/०४/२००३ पासून बंद आहे. सदर योजना पुनः कार्यान्वित करण्यासाठी दुरुस्तीचे अंदाजपत्रक तयार करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**परभणी जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांसाठी शालेय पोषण आहार
योजनेतर्गत निधी अखर्चित राहिल्याबाबत**

(७२) * ४४६१२ श्री.विप्लव बाजोरिया : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्ह्यातील २ लाख ५४ हजार ५८९ विद्यार्थ्यांसाठी सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षासाठी शालेय पोषण आहार योजनेतर्गत मिळालेला २१ कोटी ३० लाख २७ हजार ९७७ रुपयांच्या निधीपैकी सुमारे २० कोटी ३ लाख ७१ हजार ९१० रुपयांचा निधी अखर्चित राहिल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त पोषण आहाराचे २० कोटी अखर्चित राहण्यामागची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठांतर्गत इन्स्टिट्यूट ऑफ
पेट्रोकेमिकल इंजिनिअरिंग ही पदविका कोर्स सुरु करण्याबाबत**

(७३) * ४४७८२ श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण,
श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा
खुलासा करतील काय :-

(१) कोकणातील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठांतर्गत इन्स्टिट्यूट
ऑफ पेट्रोकेमिकल इंजिनिअरिंग हा पदविका कोर्स असून ही पदविका तंत्रज्ञान
विद्यापीठामार्फत सुरु आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ह्या पदविकेस प्रशासनाने अद्यापही तंत्रज्ञान विद्यापीठात
समाविष्ट न केल्याने पदविका तंत्रज्ञान विद्यापीठात समाविष्ट करून
घेण्याबाबत वेगवेगळ्या संघटनानी लेखी निवेदने व उपोषणेही केली आहेत, हे
ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर पदविका
कोर्सचा तंत्रज्ञान विद्यापीठात समावेश करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली
वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) होय.

(३) व (४) इन्स्टिट्यूट ऑफ पेट्रोकेमिकल इंजिनिअरिंग ही संस्था
व्यवस्थापन, मालमत्ता व दायित्वासह डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र
विद्यापीठ, लोणरे यांच्याकडे हस्तांतरित करण्याबाबत दिनांक १६ जून, २००५
रोजी विद्यापीठ प्रशासनाने प्रसिध्द केलेल्या अधिसूचनेनुसार त्वरीत कार्यवाही
करावी, इन्स्टिट्यूट ऑफ पेट्रोकेमिकल इंजिनिअरिंग व डॉ.बाबासाहेब
आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ या संस्थांचा एकत्रित लेखाशीर्षाचा प्रस्ताव तंत्र
शिक्षण संचालनालयामार्फत शासनास सादर करावा व पदविका संस्थेतील
शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना विद्यापीठाच्या संबंधित प्रशिक्षण वर्गात विद्यापीठ
कर्मचाऱ्यांप्रमाणेच सहभागी करून घ्यावे असे विद्यापीठास दिनांक
०५/११/२०१८ च्या शासन पत्रान्वये कळविण्यात आलेले आहे.

**मुंबई विद्यापीठाने राष्ट्रीय उच्चस्तर शिक्षा अभियान (रुसा) च्या
नियमांचे उल्लंघन केल्याबाबत**

(७४) * ४४७४५ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.विजय उर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय उच्चस्तर शिक्षा अभियान (रुसा) अंतर्गत मिळालेल्या निधीला मुंबई विद्यापीठाने आपल्या मुदत ठेव (एफडी) खात्यात जमा केल्यामुळे विद्यापीठाने रुसाच्या नियमांचे उल्लंघन केल्याचा प्रकार कॅगच्या अहवालातून समोर आल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या चौथ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उच्च शिक्षणाचा दर्जा वाढावा यासाठी केंद्र शासनाच्यावतीने रुसा ही योजना सुरु करण्यात आली असून या योजनेतर्गत नवीन अभ्यासक्रम आणि क्लस्टर विद्यापीठ सुरु करून उच्च शिक्षणाला दिशा देण्यासाठी मुंबई विद्यापीठाला सन २०१५-१६ या वर्षासाठी रुपये ५ कोटी मिळाले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त निधीचा वापर विद्यार्थ्यांच्या विकासासाठी न करता विद्यापीठांनी सदर निधी स्वतःच्या खात्यात जमा केल्याने विद्यापीठाला रुपये ३७ लाखाचे व्याज मिळाले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांच्या विकासासाठी निधी खर्च न करणाऱ्या विद्यापीठावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे. उच्च शिक्षणाचा दर्जा वाढावा यासाठी केंद्र शासनाच्यावतीने रुसा ही योजना सुरु करण्यात आली असून या योजनेतर्गत विद्यापीठांना भौतिक सुविधांसाठी निधी उपलब्ध करून दिला जातो. त्यास अनुसरून सदर योजनेतर्गत मुंबई विद्यापीठाला सन २०१५-१६ या वर्षासाठी रुपये ५.०० कोटी मिळाले होते. त्यापैकी आतापर्यंत रुपये ३.८९ कोटी इतका निधी खर्च झाला आहे.

(३) व (४) अंशतः खरे आहे. रुसाकडून प्राप्त झालेला रुपये ५.०० कोटी एवढा निधी नजीकच्या काळात खर्च करण्याजोगे नसल्यामुळे सदर निधी विद्यापीठाच्या नियमानुसार मुदत ठेवी मध्ये गुंतविण्यात आला होता व त्यावर व्याज म्हणून रुपये २०,४३,७३९/- इतकी रक्कम मुंबई विद्यापीठास प्राप्त झाली आहे. सदर व्याजापोटी प्राप्त झालेली रक्कम रुसा निधीमध्ये वर्ग करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील खाजगी चित्रकला, फार्मसी व अध्यापक
महाविद्यालयांना वेतन अनुदान देण्याबाबत**

(७५) * ४४७१२ श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.दत्तात्रय सावंत : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१४२५ ला दिनांक १६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील खाजगी चित्रकला, फार्मसी व अध्यापक महाविद्यालयांना १०० टक्के वेतन अनुदान द्यावे याबाबत संबंधित संचालकांनी शासनाकडे प्रस्ताव सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे,

राज्यातील खाजगी चित्रकला व फार्मसी महाविद्यालयांना ९० टक्के ऐवजी १०० टक्के वेतन अनुदान देण्याबाबतचा प्रस्ताव संचालक, कला व संचालक, तंत्र शिक्षण यांनी शासनास सादर केला आहे. राज्यातील अनुदानित अध्यापक महाविद्यालयांना १००% वेतन अनुदान दिले जात असल्यामुळे संचालक, उच्च शिक्षण यांचेकडून याबाबत कोणताही प्रस्ताव शासनास प्राप्त झालेला नाही.

- (२) प्राप्त झालेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने वित्त विभागाने उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांची पूर्तता करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालयांनी
संलग्नित करणाची प्रक्रिया पूर्ण केली नसल्याबाबत**

(७६) * ४४४८९ श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज, नागपूर विद्यापीठांतर्गत ६५० महाविद्यालयांपैकी बऱ्याच महाविद्यालयांनी संलग्नित करणाची प्रक्रिया पूर्ण केली नसल्यामुळे ५८ महाविद्यालयांचे संलग्निकरण रद्द करण्याचा निर्णय अधिष्ठात्यांच्या बैठकीत घेण्यात आल्याचे दिनांक १५ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर निर्णय रद्द करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

(२) असंलग्निकरण करण्यात आलेली ५८ महाविद्यालये बंद पडण्याच्या स्थितीत असून मागील ३ ते १० वर्षांपासून त्यांनी विद्यापीठाशी कोणताही पत्रव्यवहार केलेला नाही. तसेच विद्यापीठाचे निरंतर संलग्निकरण प्राप्त करण्यासाठी त्यांनी अर्ज सादर केलेला नाही. असे असतानाही सदर महाविद्यालयांचे असंलग्निकरण करण्यापूर्वी त्यांच्या व्यवस्थापनांना अधिष्ठाता मंडळाच्या निर्णयानुसार दोनवेळा कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात आली असता या ५८ महाविद्यालयांच्या व्यवस्थापनाकडून कोणताही प्रतिसाद मिळालेला नाही. महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ च्या कलम १०८ मधील तरतुदीचे उल्लंघन केल्यामुळे

सदर अधिनियमातील कलम १२० अन्वये विहित तरतूदीनुसार या ५८ महाविद्यालयांचे असंलग्निकरण करण्याचा निर्णय अधिष्ठाता मंडळ तसेच विद्यापरिषदेद्वारे घेण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईत भेसळयुक्त दुधाचा पुरवठा होत असल्याबाबत

(७७) * ४५९८३ श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील मुलुंड नाका, दहिसर नाका, मानखुर्द नाका, ऐरोली टोल नाका आणि मुलुंड पूर्व टोल नाका येथे राज्याच्या अन्न व औषध प्रशासन विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी हाती घेतलेल्या तपासणी मोहिमे दरम्यान २२७ वाहनांतील सुमारे साडे तीन लाख लिटर दुध सील केले असून सुमारे २० हजार लिटर भेसळयुक्त दुध नष्ट केल्याचे दिनांक १६ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय;

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुंबईकरांना भेसळयुक्त दुधाचा पुरवठा करणाऱ्या पुरवठादाऱ्यांवर कारवाई करून मुंबईकरांना निर्भळ, दर्जेदार आणि सकस दुधाचा पुरवठा होण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश बापट : (१) अन्न व औषध प्रशासनाने राबविलेल्या तपासणी मोहिमे दरम्यान २२७ वाहनातील सुमारे ९,२२,३३८ लिटर दुध जागेवर तपासण्यात आले व त्यापैकी सुमारे ३,४४४ लिटर दुध हे अप्रमाणित आढळल्याने परत पाठविण्यात आले आहे. तसेच सुमारे १९,२५० लिटर दुध भेसळयुक्त आढळल्याने नष्ट करण्यात आले आहे.

(२) सदर प्रकरणी अन्न सुरक्षा व मानदे कायद्यातील तरतूदीनुसार दुधाचे १३ नमुने विश्लेषणासाठी घेण्यात आले असून सदर नमुन्यांचे अहवाल अद्याप अप्राप्त आहेत.

अन्न व औषध प्रशासनामार्फत वेळोवेळी विशेष मोहिमा राबविण्यात येवून दुध भेसळ करणाऱ्यांविरुधी कारवाई करण्यात येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात विशेषतः शहरातील प्रदूषण रोखण्याबाबत

(७८) * ४४०८२ श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२८६८ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विशेषतः शहरात प्रदूषण वाढत असून केंद्र शासनाने जाहीर केलेल्या देशातील ९४ शहरात महाराष्ट्रातील १७ शहरांचा समावेश असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या तिसऱ्या आठवड्यात शासनाच्या निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात विशेषतः शहरात प्रदूषण सतत वाढत असल्यामुळे नागरिकांच्या आरोग्यावर त्याचा परिणाम होत असल्याने राज्यातील वाढत्या प्रदूषणासंदर्भात आढावा घेण्यात आला आहे काय, त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शहरातील प्रदूषण रोखण्याकरीता कोणत्या विशेष उपाययोजना आखल्या आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे खरे आहे.

(२) या संदर्भात केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने दिनांक १ जुलै, २०१६ च्या पत्रान्वये १७ प्रदूषित शहरांचे प्रदूषण रोखण्यासाठी व हवेची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी उपाययोजना करण्याबाबत हवा (प्रतिबंध व नियंत्रण) कायदा १९८१, कलम क्रमांक १८(१)(ब) अन्वये निर्देश दिले होते. त्यानुषंगाने राज्यातील सर्व महानगरपालिका, जिल्हाधिकारी, परिवहन आयुक्त, पोलीस आयुक्त यांच्या समवेत बैठका घेऊन, हवा प्रदूषण कमी करण्याकरीता कृती आराखडा तयार करण्यात येत आहे.

(३) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने महाराष्ट्रातील मोठ्या शहरांमध्ये जसे औरंगाबाद, कोल्हापूर, चंद्रपूर, पुणे, मुंबई, नागपूर, नाशिक, नवी मुंबई, सोलापूर, अमरावती या शहरांची हवा गुणवत्ता सुधारण्याबाबत नामांकित अशा राष्ट्रीय पर्यावरण अभियांत्रिकी संशोधन संस्था (निरी) व भारतीय प्रौद्योगिक अभियांत्रिकी संस्था, पवई (आय.आय.टी.) यांच्यासोबत करारनामा करून तांत्रिक आराखडा तयार करण्याचे काम दिले असून १७ शहरांच्या महानगरपालिकांनी तयार केलेला सर्वसमावेशक हवा प्रदूषण नियंत्रण आराखडा पुढील मार्गदर्शनाकरीता केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळास सादर केला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अर्धवेळ ग्रंथपालांना पूर्णवेळ ग्रंथपाल करण्याबाबत

(७९) * ४५२०९ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.विक्रम काळे, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.दत्तात्रय सावंत : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अर्धवेळ ग्रंथपालांना पूर्णवेळ ग्रंथपाल करण्याचा निर्णय शासनाने दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास घेतला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निर्णयात अनेक जाचक अटी असल्याने या ग्रंथपालांची जाचक अटी शिथिल करून अर्धवेळ ग्रंथपाल म्हणून असलेली सेवाही पूर्णवेळ करून २ शाळा मिळून १ पूर्णवेळ ग्रंथपाल असावा, अशी मागणी आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर मागणीची दखल घेऊन कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे अंशतः खरे आहे. राज्यातील ५९६ अर्धवेळ ग्रंथपालांना पूर्णवेळ ग्रंथपाल करण्याचा निर्णय शासनाने दिनांक १ सप्टेंबर, २०१८ रोजी घेतला आहे.

(२) व (३) राज्यातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचा आकृतिबंध अंतिम करण्याची कार्यवाही शासनस्तरावरून सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सन २०१७ मध्ये मुंबई विद्यापीठामार्फत घेण्यात आलेल्या
परीक्षांमध्ये विद्यार्थ्यांना अनुत्तीर्ण केल्याबाबत**

(८०) * ४५९१६ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.विलास पोतनीस : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८६४२ ला दिनांक १६ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठामार्फत सन २०१७ मध्ये घेण्यात आलेल्या परीक्षांमध्ये उत्तीर्ण असलेल्या ३५ हजार विद्यार्थ्यांना अनुत्तीर्ण दाखविण्यात आले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई विद्यापीठाच्या विविध परीक्षांमध्ये अनुत्तीर्ण झाल्याने पुनर्मुल्यांकनासाठी अर्ज केलेल्या ९७ हजार विद्यार्थ्यांपैकी सुमारे ३५ हजार विद्यार्थी पुनर्मुल्यांकन निकालात चुकून नापास झाले असल्याचे दिनांक १८ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, काही विद्यार्थ्यांना त्या विषयाची पुरवणी परीक्षा दिल्यानंतर पुनर्मुल्यांकनाचा निकाल कळविण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान करणाऱ्या दोषी प्राध्यापक, अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर कारवाई करून सदर घटनांची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही. उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना अनुत्तीर्ण म्हणून दाखविण्यात आलेले नव्हते तर हे विद्यार्थी परिक्षेत अनुत्तीर्ण झालेले होते.

(२) होय, हे खरे आहे. पुनर्मुल्यांकनासाठी अर्ज केलेल्या ९७ हजार विद्यार्थ्यांपैकी काही विद्यार्थ्यांच्या गुणांमध्ये थोड्याफार प्रमाणात वाढ झाल्यामुळे तसेच ग्रेसिंगसाठी असलेल्या अध्यादेशांमुळे उत्तीर्ण होण्यासाठी ग्रेस मार्क देण्याचे सुविधा असल्यामुळे पुनर्मुल्यांकनामध्ये त्यापैकी सुमारे ३५ हजार विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले आहेत.

(३) होय, हे खरे आहे. एप्रिल-मे, २०१७ मधील परिक्षांचे काही विद्यार्थ्यांचे पुनर्मुल्यांकनाचे निकाल तांत्रिक अडचणीमुळे पुरवणी परीक्षा दिल्यानंतर जाहीर झाले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांना शालेय गणवेश वितरीत करण्याबाबत

(८१) * ४४३४२ डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.विक्रम काळे, डॉ.परिणय फुके : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१७७० ला दिनांक १६ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनेक शाळांतील विद्यार्थ्यांना गणवेश खरेदीबाबत शासनाकडून देण्यात आलेल्या सूचनांमुळे यावर्षी गणवेशाचे वाटप करण्यात आले नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या तिसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील विद्यार्थ्यांना गणवेश देण्याऐवजी त्यांची रक्कम त्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून अनेक विद्यार्थ्यांनी बँक खाती न उघडल्यामुळे शैक्षणिक वर्ष संपले तरी जवळपास

१५ लाख विद्यार्थ्यांना गणवेश मिळालेले नाहीत व त्याची रक्कमही मिळालेली नाही, परिणामी गणवेशाचे रुपये ६४ कोटी शाळेकडे प्रलंबित असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अकोला, बुलढाणा, भंडारा, हिंगोली, लातूर, उस्मानाबाद व परभणी या जिल्ह्यातील ५० टक्क्याहून अधिक विद्यार्थ्यांना गणवेश मिळालेले नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, गेल्या तीन वर्षापासून मागासवर्गीय घटकातील विद्यार्थी-विद्यार्थिनी तसेच दारिद्र्यरेषेखालील विद्यार्थ्यांना शासनाने मोफत गणवेशाची योजना लागू केली असून मागील वर्षापासून विद्यार्थ्यांना दोन गणवेश घेण्यासाठी रुपये ४०० अनुदान देण्यात आले, परंतु सदरहू रक्कम परस्पर विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात आली, हे ही खरे आहे काय,

(५) तसेच महाड (जि.रायगड) तालुक्यातील ग्रामीण भागासह जव्हार (जि.पालघर) तालुक्यातील जिल्हा परिषद येथे सन २०१८-२०१९ या शैक्षणिक सत्राच्या शाळा माहे जून, २०१८ मध्ये सुरु झाल्यामुळे विद्यार्थ्यांना देय असलेली रक्कम शाळा सुरु होण्यापूर्वी प्रत्येक विद्यार्थ्यांच्या खात्यामध्ये जमा होणे आवश्यक होते, परंतु विद्यार्थ्यांच्या खात्यामध्ये गणवेशाच्या अनुदानाची रक्कम जमा करण्यात आली नसल्यामुळे शाळा सुरु होऊन ४ महिन्यांचा कालावधी उलटला तरीही विद्यार्थी गणवेशापासून वंचित राहिले, तर देशाचा ७२ वा स्वातंत्र्य दिन गणवेशाविना साजरा करण्याची वेळ या विद्यार्थ्यांवर आली, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार विद्यार्थ्यांना गणवेश न मिळण्याची वा गणवेशाचे अनुदान प्रत्येक विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा होण्यास विलंब होण्याची कारणे काय आहेत, तसेच शालेय विद्यार्थ्यांना तातडीने गणवेश मिळण्याबाबत कार्यवाही करून गणवेशाच्या अनुदानाची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्यास विलंब झाल्याप्रकरणी संबंधित दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) सर्वशिक्षा अभियानांतर्गत शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या शाळांमधील इ. १ ली ते ८ वी मध्ये शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांना निकषाप्रमाणे मोफत गणवेश दिले जातात.

सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षामध्ये मोफत गणवेश योजनेचा समावेश विविध कल्याणकारी योजनामध्ये वस्तुस्वरूपात मिळणाऱ्या लाभाचे हस्तांतर, रोख स्वरूपात थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात (DBT) करण्याच्या प्रक्रियेमध्ये करण्यात आल्याने गणवेशाची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्यात आली आहे.

(५) हे खरे नाही.

विविध कल्याणकारी योजनामध्ये वस्तुस्वरूपात मिळणाऱ्या लाभाचे हस्तांतर, रोख स्वरूपात थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात (DBT) करण्याबाबतच्या प्रक्रियेमधून शालेय गणवेश योजना सन २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षाकरीता वगळण्यात आली आहे. त्यानुसार समग्र शिक्षांतर्गत सन २०१८-१९ मध्ये लाभार्थी विद्यार्थ्यांना शाळा व्यवस्थापन समितीस्तरावरून गणवेश उपलब्ध करून देण्यासाठी निधी वर्ग करण्यात आला आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नॅशनल कॅडेट कोअरचे (एनसीसी) विद्यार्थी
गणवेशापासून वंचित असल्याबाबत**

(८२) * ४६०३९ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार :
सन्माननीय क्रीडा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नॅशनल कॅडेट कोअरच्या (एनसीसी) विद्यार्थ्यांना काही वर्षापासून गणवेश दिला जात नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले तसेच राज्यात ८२६ शाळा आणि ४५३ महाविद्यालये एनसीसी युनिट सुरु करण्याच्या परवानगीच्या प्रतिकेत असल्याचेही निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नॅशनल कॅडेट कोअरच्या (एनसीसी) विद्यार्थ्यांना गणवेश न मिळण्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार नॅशनल कॅडेट कोअरच्या (एनसीसी) च्या विद्यार्थ्यांना गणवेश देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२) व (३) होय.

तथापि, एनसीसी छात्रांना गणवेश देणे व शाळा, महाविद्यालयांना एनसीसी युनिट सुरु करण्यास परवानगी मिळणेबाबतचे अर्ज मंजूर करणे या बाबी केंद्र शासनाच्या अखत्यारीतील आहेत. त्यानुषंगाने केंद्र शासनाकडून माहे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये ३४०० छात्रांना गणवेश देण्यात आलेले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आदर्श विद्या प्राथमिक विभाग, कासार वडवली, ठाणे शाळेतील
तुकड्यांना पुनर्मान्यता देण्याबाबत**

(८३) * ४४८२१ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आदर्श विद्या प्राथमिक विभाग, कासार वडवली, ठाणे या शाळेतील इयत्ता १ ली ते ४ थीच्या तुकड्यांना कार्यालयीन दिरंगाईमुळे पुनर्मान्यता न घेतल्याने विशेष बाब म्हणून पुर्वलक्षी प्रभावाने मान्यता देऊन वर्षानुवर्षे कार्यरत कर्मचाऱ्यांना संरक्षण देण्याबाबत लोकप्रतिनिधींनी मा.शालेय शिक्षण मंत्री यांना दिनांक ०६ सप्टेंबर, २०१८ रोजी निवेदन देऊन मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शाळेतील कार्यरत कर्मचाऱ्यांना संरक्षण देण्याबाबत कार्यवाही करून अधिकाऱ्यांच्या दिरंगाईमुळे पुनर्मान्यता प्रलंबित राहिल्याने संबंधित दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री.विनोद तावडे :** (१) याबाबतचे निवेदन प्राप्त झाले आहे.
 (२) प्राप्त निवेदनाच्या अनुषंगाने तपासणी करून पुढील उचित कार्यवाही करण्यात येत आहे.
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची
रक्कम अदा करण्याबाबत**

(८४) * ४५१०५ श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.विक्रम काळे, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील विविध शिष्यवृत्तीची परीक्षा देणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या कमी होत असताना सन २०१६ मध्ये शिष्यवृत्तीसाठी पात्र ठरलेल्या विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्तीची रक्कम मिळाली नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, गेल्या वर्षभरापासून विद्यार्थी शिष्यवृत्ती मिळण्याच्या प्रतिक्षेत असून पालकांनी शिक्षण विभागाकडे वारंवार संपर्क साधूनही आजमितीस काहीच प्रतिसाद मिळालेला नसून पात्र असलेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची रक्कम अदा करण्यास विलंब होण्याची कारणे काय आहेत,
 (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले तदनुसार शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्यांना विनाविलंब शिष्यवृत्तीची रक्कम अदा करण्याबाबत कार्यवाही करून पात्र शिष्यवृत्तीधारकांना शिष्यवृत्तीपासून वंचित ठेवणाऱ्या अधिकारी तसेच संबंधित विभागावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यावर शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करण्यास विलंब होण्याची सर्वसाधारण कारणे खालीलप्रमाणे आहेत :-

१. बऱ्याच वेळा बँका शुन्य शिलकीवर खाते उघडण्यास निरुत्साही असतात.

२. बऱ्याच वेळा पालकांकडून किंवा शाळांकडून प्राप्त बँक खात्याची माहिती चुकीची किंवा अपुरी असते.
३. इ. ५ वी व इ. ८ वी ची शिष्यवृत्ती परीक्षा झाल्यानंतर बरेच शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थी शाळा बदलतात. त्यामुळे त्यांचा शोध घेणे अवघड होते.
४. उपरोक्त बँक खात्याची सुधारीत माहिती पुन्हा त्याच क्रमाने पाठविण्यात येत असल्याने सदर माहिती संचालनालयास प्राप्त होण्यास विलंब होतो.

वरील सर्व अडचणी लक्षात घेता सर्व शिक्षणाधिकारी(माध्य./शिक्षण निरीक्षक) व गटशिक्षणाधिकारी यांच्या बैठका आयोजित करून सर्वांना कृती कार्यक्रम देण्यात आला आहे व त्यांच्यामार्फत प्रलंबित विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील खाजगी व्यवस्थापनाच्या शाळांना वेतनेतर अनुदान देण्याबाबत

(८५) * ४४२६७ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.बाळाराम पाटील :
दिनांक ०७ मार्च, २०१८ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अताराकित प्रश्नोत्तरांच्य यादी क्रमांक ४ मधील प्रश्न क्रमांक ३५७५३ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील खाजगी व्यवस्थापनाच्या शाळांना दिनांक १९ जानेवारी, २०१३ च्या शासन निर्णयानुसार माहे मार्च, २००८ पुर्वी १०० टक्के अनुदानावर आलेल्या शाळांना ४ टक्के वेतनेतर व १ टक्का इमारत भाडे दिले जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात दिनांक १ एप्रिल, २००८ नंतर सुमारे १५०० शाळा १०० टक्के अनुदानावर आलेल्या असून सदर शाळांना वेतनेतर अनुदान दिले जात नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, माहे मार्च, २००८ नंतर १०० टक्के अनुदानावर आलेल्या शाळांना वेतनेतर अनुदान देण्याबाबत विविध शिक्षक संघटना व लोकप्रतिनिधी यांच्याकडून मागणी केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शाळांना वेतनेतर अनुदान देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

- (२) शासन निर्णय, दिनांक १९ जानेवारी, २०१३ मधील अटी व शर्तीची पूर्तता करणाऱ्या शाळांना वेतनेतर अनुदान उपलब्ध करून देण्यात येते.
- (३) याबाबतचे निवेदन प्राप्त झाले आहेत.
- (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गडचिरोली येथील गोंडवाना विद्यापीठातील विंग्स अ कोर्स इन इंग्लिश लॅंग्वेज अँड लिटरेचर पाठ्यपुस्तकातील चुका सुधारण्याबाबत

(८६) * ४४८४१ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गडचिरोली येथील गोंडवाना विद्यापीठाने सन २०१८-२०१९ करीता बी.ए.भाग दोन (सत्र तीन) साठी विंग्स अ कोर्स इन इंग्लिश लॅंग्वेज अँड लिटरेचर या पाठ्यपुस्तकाचा नव्याने समावेश केला असून या अभ्यासक्रमाच्या पाठ्यपुस्तकात शब्दसंग्रह, शब्दार्थ आणि संरचनात्मकदृष्ट्या अनेक चुका असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१८ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या अभ्यासक्रमामध्ये विद्यापीठाचा अभ्यासक्रम आणि पाठ्यपुस्तकात कोणतीही समानता दिसून येत नसून याप्रकरणी अभ्यास मंडळाच्या जेष्ठ सदस्याने कुलगुरुंकडे तीनदा तक्रार नोंदवूनही कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर अभ्यासक्रम शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांचे नुकसान होऊ नये याकरीता पाठ्यपुस्तकातील चुका सुधारण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) सदर प्रकरणी तक्रारकर्त्यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करून सदर समितीने दिलेल्या अहवालाच्या अनुषंगाने विद्वत परिषदेने बी.ए. सत्र ३ मधील इंग्रजी या विषयाचे विंग्स अ कोर्स इन इंग्लिश लॅंग्वेज अँड लिटरेचर हे पुस्तक शैक्षणिक सत्र २०१९-२० पासून तर सत्र ४ चे विंग्स लिटरेचर हे पुस्तक शैक्षणिक सत्र २०१८-१९ पासून रद्द करण्याचा ठराव मंजूर केलेला आहे. तसेच हे पुस्तक संपादीत करणाऱ्या संपादक मंडळावर गोंडवाना विद्यापीठाशी कुठल्याही प्रकाशनापासून पुढील तीन वर्षांकरिता बंदी घालण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेच्या शिक्षक पात्रता परीक्षेत अनियमितता झाल्याबाबत

(८७) * ४४५५१ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेच्यावतीने माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान शिक्षक पात्रता परीक्षा घेण्यात आली असून यामध्ये एका परीक्षार्थीला पहिल्या पेपरच्या ऐवजी दुसरा पेपर देण्यात आल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सुमारे दीड तासानंतर सदर परीक्षार्थीला दुसरा पेपर देण्यात आल्याने परीक्षा केंद्रावर गोपनियतेच्या नियमाचे पालन करण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू परिक्षेत झालेल्या अनियमिततेबाबत कार्यवाही करून संबंधित दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विद्यार्थ्यांचे समायोजन पटसंख्या वाढत असलेल्या शाळेमध्ये करण्याबाबत

(८८) * ४५४०४ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कमी गुणवत्तेमुळे पटसंख्या कमी होत असलेल्या शाळांतील विद्यार्थ्यांचे चांगल्या गुणवत्तेमुळे पटसंख्या वाढत असलेल्या शाळेमध्ये समायोजन करण्याबाबत महाराष्ट्र शासनाने आयुक्त (शिक्षण) आणि शिक्षण संचालक (प्राथमिक) यांना निर्देश देणारे पत्रक काढल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्र बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क नियम २०११ मधील तरतुदीनुसार प्राथमिक शाळा एक कि.मी. अंतरात व उच्च प्राथमिक शाळा तीन कि.मी. च्या अंतरात विद्यार्थ्यांचे स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या/खाजगी अनुदानित शाळेत समायोजन करण्याचा निर्णय कौतुकास्पद असला तरी कमी गुणवत्तेच्या शाळेत पटसंख्या कमी होत आहे हा शासनाचा निर्णय दिशाभूल करणारा असल्याने पालक तसेच विद्यार्थ्यांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शाळेतील विद्यार्थ्यांचे समायोजन करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) कमी गुणवत्तेमुळे पटसंख्या खालावत असलेल्या १२९२ शाळांतील विद्यार्थ्यांचे चांगल्या गुणवत्तेमुळे पटसंख्या वाढत असलेल्या जवळच्या शाळेमध्ये समायोजन करण्याबाबतचे निदेश शासनाने दिनांक १६/११/२०१७ अन्वये दिले आहेत.

(२) व (३) विद्यार्थ्यांना शाळेमध्ये येण्या-जाण्यासाठी अडचणीचे होईल अशी शाळा समायोजित करण्याचे शासनाचे प्रयोजन नाही. भौगोलिक अंतर, दुर्गम डोंगराळ भाग, वाहतूक करण्यास अडचण, लहान विद्यार्थी/विद्यार्थिनीची सुरक्षितता या बाबी विचारात घेऊन अशा शाळांबाबत शासनास अहवाल सादर करण्याबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्रातील ग्रंथालये व ग्रंथालयातील कर्मचाऱ्यांच्या समस्या सोडविण्याबाबत

(८९) * ४४६५३ श्री.विप्लव बाजोरिया : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४२५९५ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्रातील ग्रंथालये व ग्रंथालयातील कर्मचाऱ्यांच्या समस्या व मागण्यांसंदर्भात शासनस्तरावर काय निर्णय घेण्यात आला वा येत आहे, त्याचे स्वरूप काय आहे,

(२) असल्यास, ग्रंथालयाच्या अनुदानात वाढ करण्याबाबत शासन विचाराधीन आहे काय, तसेच सदर मागण्यांवर कधीपर्यंत अंमलबजावणी होणे अपेक्षित आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२) व (३) राज्यातील नोंदणीकृत शासन मान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना देण्यात येणाऱ्या परिरक्षण अनुदानातील ५०% रक्कम वेतनासाठी व उर्वरीत ५०% रक्कम वेतनेतर अनुज्ञेय बाबींवरील खर्चासाठी म्हणून दिली जाते. कर्मचाऱ्यांच्या वेतनात शक्य ती वाढ करण्याच्या दृष्टीकोनातून व त्यांना किमान दिलासा मिळावा म्हणून १९७० मध्ये अनुदानविषयक नियम झाल्यानंतर प्रथमच १९७९-८० साली व त्यानंतर १९८९-९०, १९९५-९६, १९९८-९९, २००४-०५ मध्ये परिरक्षण अनुदान त्या-त्या वेळच्या अनुदानाच्या दुप्पटीने वाढविण्यात आले आहे. तसेच सन २०१२-१३ पासून त्या अनुदानामध्ये ५०% वाढ करण्यात आली आहे. त्यानुसार परिरक्षण अनुदान देण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाड (जि.रायगड) येथील औद्योगिक वसाहतीत प्रदूषण होत असल्याबाबत

(९०) * ४५९५३ श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाड (जि.रायगड) येथील औद्योगिक वसाहतीत प्रदूषण होत असल्याच्या तक्रारी प्राप्त झाल्या असून सांडपाणी वाहून नेणारी पाईपलाईन कुंभळे गावालागत फुटल्याने परिसरातील शेतीचे नुकसान तसेच पिण्याचे पाणीही दूषित झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ व महाड मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन यांचेमार्फत प्रदूषण रोखण्याविषयी कोणती कार्यवाही करण्यात आली, तसेच सामुदायिक सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र (सी.ई.टी.पी.) कार्यरत नसून त्याकडे दुर्लक्ष होत असल्याने महाड महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामध्ये अपघाताचे प्रमाण वाढल्याने आग लागण्याच्या घटना घडत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून महाड येथील औद्योगिक वसाहतीतील प्रदूषण रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) व (३)

अ) महाड औद्योगिक वसाहतीमधील सांडपाणी वाहून नेणाऱ्या पाईपलाईनमध्ये वारंवार होणाऱ्या गळतीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत महाड मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन व महाराष्ट्र औद्योगिक विकास मंडळ यांना कारणे दाखवा नोटीस तसेच समजपत्र देण्यात आले आहे.

ब) महाड औद्योगिक वसाहतीमधील सामुदायिक सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने दिलेल्या संमतीपत्रातील अटी व शर्तीनुसार कार्यान्वित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.